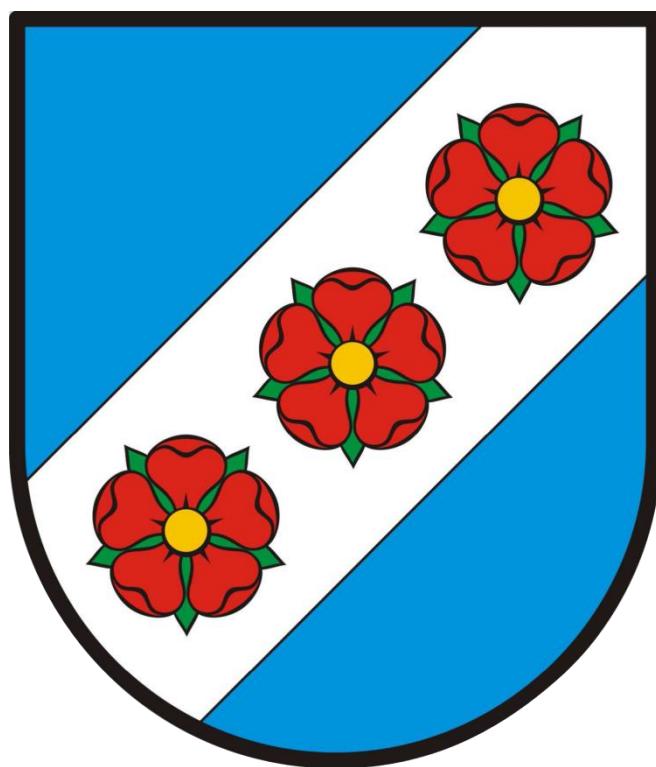

Załącznik
do uchwały nr /2021
Rady Gminy Rozdrażew
z dnia 2021r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ROZDRAŻEW
NA LATA 2021-2026

SPIS TREŚCI	
WPROWADZENIE	4
I. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
1. PODSTAWY PRAWNE	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	8
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ	14
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY ROZDRAŻEW	14
2. DEMOGRAFIA	14
3. SYTUACJA ORAZ TENDENCJE GOSPODARCZE	17
4. ZASOBY MIESZKANIOWE	19
5. BEZROBOCIE	20
6. POMOC SPOŁECZNA	22
7. UZALEŻNIENIA I PRZEMOCY W RODZINIE	25
8. OCHRONA ZDROWIA	30
9. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH	31
10. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	32
11. KULTURA I SPORT	32
12. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	34
13. EDUKACJA I WYCHOWANIE	34
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	37
15. ANALIZA SWOT	50
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	52
III. PROGRAMOWANIE	53
1. WIZJA I MISJA	53
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, PROGNOZA ZMIAN	54
3. RAMY FINANSOWE	61
4. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA, AKTUALIZACJA	63
5. PROGRAMY I PROJEKTY	63
UWAGI KOŃCOWE	63

WPROWADZENIE

Rozwiązywanie problemów społecznych jest istotnym elementem polityki społecznej państwa. Strategia jest dokumentem, który określa oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania problemów społecznych.

Po okresie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew na lata 2014-2020, nadszedł czas na wytyczenie nowych kierunków i zadań. Strategia wskazuje na kluczowe trudności społeczne, z jakimi borykają się mieszkańcy Gminy Rozdrażew oraz ich potrzeby. Jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych. Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Coraz częściej uznaje się rolę ekonomii społecznej jako elementu spójnej polityki pomocowej. Celem Strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i poprawy przedsiębiorczości. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Poprzez analizę problemów społecznych, zawarte w Strategii cele, kierunki działania oraz propozycje projektów zawarte w dokumencie mają dotrzeć do najbardziej potrzebujących.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, wsparcia specjalistycznego realizowanego w formie indywidualnej jak i grupowej, rozwoju świadczeń rzeczowych oraz współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Tym samym przyjęcie Strategii, jej wdrożenie oraz monitoring i nadzór nad realizacją, a następnie ewaluacja pozwolą na rozwiązanie czy chociaż częściowe ograniczenie uciążliwości problemów społecznych, które są obecne w życiu mieszkańców Gminy Rozdrażew.

Niniejsza strategia została opracowana w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rozdrażewie w oparciu o analizę materiałów zastanych, czyli informacji zgromadzonych w celach administracyjnych, tj. dane statystyczne, sprawozdania.

W procesie opracowywania Strategii wykorzystano podejście partycypacyjne z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz mieszkańcy gminy. Strategia została przygotowana na lata 2021-2026.

W celu opracowania Strategii został powołany zarządzeniem Wójta Gminy Rozdrażew nr 69/2020 z dnia 2 października 2020r. zespół ds. opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Rozdrażew.

Przeprowadzono 2 warsztaty i spotkania strategiczne, na których szczegółowo omawiano problemy, cele i działania Strategii.

I. Spotkanie otwierające – 25 luty 2021 r.

Cel spotkania:

Opracowanie ankiety w celu poznania problemów społecznych

Określenie głównych obszarów problemowych.

II. Warsztat strategiczny – 12 maj 2021 r.

Cel spotkania:

Analiza wyników ankiet z badań społecznych,

Wnioski z diagnozy strategicznej,

Analiza strategiczna – matryca SWOT,

Wyznaczenie celów operacyjnych i zadań określonych w Strategii;
Określenie działań możliwych do realizacji w obszarze problemowym.

Poniżej zestawienie osób obecnych na warsztatach i zaangażowanych w opracowanie Strategii:

1. Barbara Biesiada – Sekretarz Gminy Rozdrażew
2. Jadwiga Broda – Koło Gospodyń Wiejskich Maciejew
3. Wiesław Jankowski – Przewodniczący Rady Gminy Rozdrażew
4. Grażyna Kolańska – Pielęgniarka Środowiskowa Indywidualna Praktyka Pielęgniarska
5. Donata Krzyżosiak – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozdrażewie
6. Tadeusz Pachciarz – Sołtys wsi Rozdrażewek
7. Mateusz Pluciński – Pracownik Socjalny Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozdrażewie
8. Małgorzata Talaga – Pedagog Szkolny Szkoły Podstawowej w Rozdrażewie i w Nowej Wsi
9. Mariola Wosińska – Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich w Rozdrażewie
10. Małgorzata Zagrodnicka – Pracownik Socjalny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Rozdrażew

W procesie planowania strategicznego wykorzystano również metodę konsultacji społecznych w formie badań ankietowych wśród społeczności lokalnej. Jest to metoda badania opinii publicznej, oparta o pytania zawarte w ustandaryzowanym kwestionariuszu ankiety. Analizę ankiet przedstawiono w dalszej części strategii.

W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia postępów w realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wskazuje problemy, których rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych i pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek tworzenia gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 17 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, na mocy którego, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy „*opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”. Ustawodawca wskazał również minimalny zakres dokumentu, tj.:

- diagnozę sytuacji społecznej;
- prognozę zmian w zakresie objętym Strategią;
- określenie celów strategicznych projektowanych zmian oraz kierunków niezbędnych działań, a także sposobu realizacji Strategii, jej ram finansowych i wreszcie wskaźników realizacji działań.

Działania określone w Strategii opierają się na postanowieniach takich krajowych aktów prawnych jak:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, □
- ustawa z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, □
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, □
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, □
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, □
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, □
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, □
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, □
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, □
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, □
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, □
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, □
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, □
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej, □
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych, □
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, □
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, □
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, □
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Zażyciem”, □
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, □
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, □
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. –Prawo oświatowe.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Należy pamiętać, że niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą odczuwali mieszkańcy Gminy Rozdrażew. Dokumenty programowe powstałe na poziomie Unii Europejskiej, kraju, województwa czy powiatu umożliwiły takie programowanie działań na poziomie lokalnym, które nie powieli pewnych działań, ale własnymi propozycjami programowymi wpisuje się w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi ponadto uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026 jest dokumentem wieloletnim, który uwzględnia zapisy dokumentów na szczeblu europejskim, krajowym, samorządowym. Należą do nich następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategia Demograficzna 2040
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu z perspektywą do roku 2030.
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021–2035
- Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030
- Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krotoszyńskim – w opracowaniu,
- Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2017-2026

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR)

Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Zachowanie zgodności treści niniejszej strategii rozwiązywania problemów społecznych z określonymi w SOR celami szczegółowymi przyczyni się do spójności i koncentracji wysiłków na rzecz poprawy jakości życia obywateli, rozumianej w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jako „stworzenie przyjaznych warunków bytowych, zapewnienie odpowiedniej jakości kształcenia, podwyższającego kwalifikacje i kompetencje obywateli, wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy, poprawa dostępu do infrastruktury, zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej poprawiającej zdrowotność obywateli, satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa”.

Główne obszary koncentracji działań: prawo w służbie obywatelom i gospodarce, instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, e-państwo, finanse publiczne, efektywność wykorzystania środków UE.

W sferze społecznej przewidywanym efektem realizacji Strategii będzie: „ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju”.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

KSRR 2030 rozwija postanowienia „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. KSRR jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa (czyli skoordynowanego działania wszystkich podmiotów na rzecz rozwoju poszczególnych regionów) w perspektywie do 2030 r. Założenia strategii dotyczą tworzenia warunków do zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej oraz efektywnego wykorzystania zasobów rozwojowych wszystkich regionów. Istotnym elementem jest rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, czyli włączanie tych obszarów, które są słabsze gospodarczo i mniej odporne na zjawiska kryzysowe. Jednocześnie założono wsparcie konkurencyjności regionów i dążenie do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego, jak również do rozwoju przedsiębiorczości oraz innowacyjności. Na podstawie analiz, badań i ewaluacji sytuacji społeczno-gospodarczej kraju określono **siedem** wyzwań rozwojowych dla polityki regionalnej, wśród których znajduje się m.in. rozwój i wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego, ograniczanie zagrożeń dla środowiska, przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych czy też nierównościami terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe wraz z kierunkami działań. Cel główny Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 brzmi „Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Rolą KSRR jest powiązanie i koordynacja działań dotyczących wzmacniania konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich (cel 2 oraz 3) z celem 1, odnoszącym się do poprawy spójności rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

Strategia Demograficzna 2040 (SD)

Strategia Demograficzna 2040 to kompleksowe opracowanie, którego założenia odnoszą się do niekorzystnych trendów demograficznych w Polsce. Strategia Demograficzna 2040 koncentruje się na obszarze dzietności, ze względu na szczególne znaczenie tej problematyki dla przeciwdziałania starzeniu się społeczeństwa oraz spadkowi liczby ludności. Cel główny Strategii Demograficznej 2040 to „Wyjście z pułapki niskiej dzietności i zbliżenie się do poziomu dzietności gwarantującego zastępowalność pokoleń.” Autorzy zaproponowali dwanaście kierunków interwencji w ramach trzech celów szczegółowych, w perspektywie do 2040 roku. Cel szczegółowy, „wzmocnienie rodziny” w tym kierunku interwencji; zabezpieczenie finansowe rodzin, wsparcie w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rodzin, wsparcie trwałości rodzin, popularyzacja kultury sprzyjającej rodzinie, wzmocnienie współpracy z III sektorem i innymi podmiotami działającymi na rzecz rodziny. Drugi cel szczegółowy brzmi; „znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci”. W nim kierunki interwencji; rozwój form opieki nad dziećmi, rozwój rynku pracy przyjaznego rodzinie, poprawa jakości i organizacji edukacji, rozwój opieki zdrowotnej, rozwój infrastruktury i usług potrzebnych rodzinom. Cel trzeci szczegółowy; „podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk” w tym kierunku interwencji dotyczący samorządu gminnego „Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk na szczeblu samorządowym.

Realizacja i koordynacja działań polityki demograficznej odbędzie się poprzez wdrożenie zadań, które stanowią katalog ponad stu różnych przedsięwzięć, w tym m.in. działania w które wpisuje się strategia rozwiązywania problemów społecznych gminy Rozdrażew:

- inicjowanie działań na szczeblu lokalnym wspierających trwałość rodziny i wymianę dobrych praktyk w tym obszarze,
- zlecanie zadań służących rozwojowi demograficznemu, w tym w zakresie promocji i wsparcia rodziny,

- wzmocnienie instytucjonalne i profesjonalizacja działań podmiotów społecznych działających na rzecz rodziny i rozwoju kompetencji rodzinnych,
- wsparcie wszystkich form opieki zgodnie z preferencjami rodziców dzieci do lat 3,
- poprawa organizacji pracy szkół w kierunku zmniejszenia obciążenia logistycznego rodziców,
- poprawa dostępności publicznych usług zdrowotnych,
- usprawnienie dostępu do usług społecznych oraz zmniejszenie percepcji stygmatyzacji korzystania z ich usług, w tym rozwój centrów usług społecznych,
- uwzględnienie w obszarze dostępu do infrastruktury i usług sytuacji rodzin wielodzietnych,
- wypracowanie zaleceń do tworzenia lokalnych strategii na rzecz rodziny,
- podnoszenie kwalifikacji kadr samorządowych w zakresie rozwiązywania problemów demograficznych,
- włączanie w planowanie i realizację działań na rzecz zmian demograficznych aktywnych lokalnie podmiotów publicznych, organizacji pozarządowych, ruchów obywatelskich, związków wyznaniowych, związków zawodowych, pracodawców i ich zrzeszeń, oraz instytucji naukowych.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

KSRR 2030 rozwija postanowienia „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)”, określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. KSRR jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa (czyli skoordynowanego działania wszystkich podmiotów na rzecz rozwoju poszczególnych regionów) w perspektywie do 2030 r. Założenia strategii dotyczą tworzenia warunków do zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej oraz efektywnego wykorzystania zasobów rozwojowych wszystkich regionów. Istotnym elementem jest rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, czyli włączanie tych obszarów, które są słabsze gospodarczo i mniej odporne na zjawiska kryzysowe. Jednocześnie założono wsparcie konkurencyjności regionów i dążenie do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego, jak również do rozwoju przedsiębiorczości oraz innowacyjności. Na podstawie analiz, badań i ewaluacji sytuacji społeczno-gospodarczej kraju określono **siedem** wyzwań rozwojowych dla polityki regionalnej, wśród których znajduje się m.in. rozwój i wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego, ograniczanie zagrożeń dla środowiska, przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych czy też nierównościami terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych.

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe wraz z kierunkami działań. Cel główny Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 brzmi „Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Rolą KSRR jest powiązanie i koordynacja działań dotyczących wzmacniania konkurencyjności wszystkich regionów, miast i obszarów wiejskich (cel 2 oraz 3) z celem 1, odnoszącym się do poprawy spójności rozwoju kraju, poprzez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 (SRKL)

W SRKL 2030 zostały zaprezentowane wyzwania, które stoją przed Polską w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej, w tym m.in.:

- uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia,
- rozwijanie wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenia większej liczby trwałych miejsc pracy,

- pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki,
- poprawę jakości i efektywności edukacji formalnej i pozaformalnej,
- usprawnienie systemu opieki zdrowotnej,
- polepszenie sytuacji demograficznej w kierunku zwiększenia dzietności, a jednocześnie zmiany systemu funkcjonowania państwa wynikającej z procesu starzenia się społeczeństwa
- działania na rzecz przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu.

Kapitał ludzki jest zasobem, który decyduje o sukcesie jednostek w wymiarze ekonomicznym, społecznym i osobistym, zaś jego rozwijanie następuje przez poprawę poziomu wykształcenia i wzrost kompetencji. Na kapitał ludzki, oprócz umiejętności, składają się również takie czynniki, jak: zdrowie, w tym dobrostan psychiczny czy kapitał kulturowy. Obok rozwoju kapitału ludzkiego, w SRKL 2030 założono zwiększenie spójności społecznej, czyli przeciwdziałanie bezrobociu, biedzie, nierównościom dochodowym, wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu.

Głównym celem działań zaplanowanych w SRKL jest „Wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce”. Dwa obszary; Kapitał ludzki, Spójność społeczna w tym 4 cele szczegółowe:

- Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;
- Poprawę zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;
- Wzrost i poprawę wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;
- Redukcję ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawę dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (KPPUiWS)

Głównym celem działań zaplanowanych w KPPUiWS jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Należy podkreślić, że cel ten jest tożsamy z celem nr 4 wskazanym w **Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego**, gdyż KPPUiWS jako program rozwoju stanowi rozwinięcie i uzupełnienie Strategii w tym konkretnym obszarze. Jednocześnie Program jest dokumentem wdrożeniowym bezpośrednio odnoszącym się do realizacji **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju** w zakresie Celu II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

Dla zrealizowania celu głównego Programu wskazano trzy cele szczegółowe:

1. Zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży,
2. Zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym,
3. Zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Program ma również na celu urzeczywistnienie idei deinstytucjonalizacji w obszarze usług społecznych, poprzez wskazanie konkretnych działań i kierunków rozwoju. Dla realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych gminy Rozdrażew jest istotne zachowanie spójności z priorytetowymi kierunkami interwencji określonymi w SRKL 2030. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 będzie realizowana poprzez projekty strategiczne, spójne z przedsięwzięciami opisanymi w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, oraz projekty uzupełniające.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES)

KPRES wyznacza kluczowe kierunki polityki publicznej na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Cel główny Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku „Ekonomia Solidarności Społecznej” brzmi następująco „Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji i integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE ROZDRAŻEW NA LATA 2021-2026

usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego”. Autorzy KPRES zdefiniowali cztery cele szczegółowe, służące realizacji celu głównego. Cel pierwszy wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. Cel drugi zwiększenie liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cel trzeci zwiększenie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej na rynku. Cel czwarty upowszechnienie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej i solidarnej. Zachowanie zgodności celów gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych z KPRES i kooperacja z Programem Ekonomii Społecznej przy ich realizacji niosą nowe szanse na zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sprzyjają zwiększeniu dostępności lepiej zaplanowanych usług społecznych, które będą świadczone bliżej odbiorców. Współpraca ta wzmocni konkurencyjność podmiotów nastawionych na realizowanie celów społecznych.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 (SON)

SON, przewidziana w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, prezentuje kompleksowe, ponadsektorowe podejście, które ma służyć poprawie warunków życia osób z niepełnosprawnościami oraz ich uczestnictwa w życiu społecznym, edukacyjnym i zawodowym. W dokumencie wyznaczono ramy polityki państwa w obszarze niepełnosprawności. Jest komplementarna wobec zintegrowanych strategii rozwoju, takich jak SRKL 2030 oraz KSRR 2030. Głównym celem SON jest skuteczne włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe. W Strategii uwzględniono diagnozę najistotniejszych problemów osób z niepełnosprawnościami, rekomendacje, kierunki interwencji i rozwiązania w obszarze niepełnosprawności, jak również budowę systemu współpracy różnych środowisk (administracji centralnej, samorządowej, organizacji pozarządowych, podmiotów prywatnych) na rzecz poprawy sytuacji tych osób w Polsce. Istotnym aspektem SON są działania mające na celu zapewnienie możliwości otrzymania adekwatnego wsparcia przez osoby z niepełnosprawnościami, bez względu na charakter ich miejsca zamieszkania.

Do celu głównego SON przypisano wskaźnik realizacji, który dotyczy aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym. Jego wartość bazowa w 2018 roku wyniosła 28,3%, zaś zakładana na 2030 rok wartość docelowa – 45%. Wyznaczono kierunki polityki państwa, które pogrupowano w obszary (priorytety):

I. Niezależne życie	II. Dostępność
III. Edukacja	IV. Praca
V. Warunki życia i ochrona socjalna	VI. Zdrowie
VII. Budowanie świadomości	VIII. Koordynacja

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021–2035 (SRUS)

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035 jest krajowym dokumentem strategicznym odnoszącym się do deinstytucjonalizacji usług społecznych w Polsce. Zamieszczono w nim wytyczne do działań, które zostały zaprogramowane do realizacji w trakcie procesu przewidzianego na lata 2021-2035. Założone przedsięwzięcia mają przyczynić się do osiągnięcia pierwszego, najistotniejszego celu procesu deinstytucjonalizacji – stworzenia skutecznego systemu realizacji usług społecznych w środowisku lokalnym. Przechodzenie od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej w środowisku rodzinnym i społeczności lokalnej jest jednym z kryteriów spełnienia warunkowości podstawowej dla polityki spójności w obszarze społecznym na lata 2021-2027. Strategia ta koreluje z SON oraz KPPUiWS, jak również potwierdza zapisy „Ogólnoeuropejskich wytycznych dotyczących przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności”.

Planowane w Strategii działania mają na celu stworzenie godnych warunków życia dla wszystkich obywateli, szczególnie zaś dla grup defaworyzowanych, do których należą m.in. osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, rodziny oraz dzieci i młodzież w ramach pieczy zastępczej, osoby z problemami zdrowia psychicznego oraz osoby w kryzysie bezdomności. Przejawiać się to będzie w realizacji działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb osób wymagających wsparcia, przez stworzenie kompleksowego systemu realizacji usług społecznych, który gwarantował będzie możliwość dokonania przez osobę wymagającą wsparcia osobistego, niczym nie zdeterminowanego wyboru, najbardziej optymalnej formy realizacji usługi. Program ma istotne znaczenie dla realizacji SRPS, gdyż szczególny nacisk położono w nim na rozwój usług społecznych w środowisku lokalnym.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (SRKS)

SRKS jest kontynuacją i aktualizacją Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020. Stanowi jeden z instrumentów realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i jest jedną z dziewięciu horyzontalnych zintegrowanych strategii rozwoju. Planowane w SRKS działania są ukierunkowane na redukcję deficytów i wykorzystanie potencjałów w obszarach społeczeństwa obywatelskiego oraz uczestnictwa w kulturze, jak również polegają na stymulowaniu rozwoju gospodarczo-kulturalnego przez wzrost efektywności funkcjonowania polskich branż kreatywnych. Głównym celem SRKS jest „Wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków”.

Realizacji celu głównego mają służyć trzy cele szczegółowe, które odpowiadają obszarom interwencji wskazanym w podtytule SRKS (współdziałanie, kultura, kreatywność). W ramach poszczególnych celów szczegółowych wyróżniono priorytety oraz kierunki interwencji. Obszar współdziałanie to „zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne” w tym dwa priorytety które najbardziej wpisują się w lokalną strategię; usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami oraz rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej. Obszar kultura czyli „wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich” oraz obszar kreatywność „zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju”

Założenia SRKS mają zostać wdrożone przy współdziałaniu i zaangażowaniu różnych podmiotów, aktywnych w sferze społecznej: administracji publicznej, organizacji społecznych oraz podmiotów prywatnych. W Strategii znajduje się także wykaz planowanych do realizacji projektów strategicznych, w tym m.in. Ekonomia Solidarności Społecznej, czy też Narodowy Program Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego.

Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku

Z kolei na poziomie regionalnym najważniejszym dokumentem jest Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski ważna do 2030 roku, która stanowi podstawę polityki społecznej województwa. Na podstawie diagnozy społecznej, sformułowano misję i cele polityki strategicznej i strategiczne kierunki działania regionu. Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej (Usługi społeczne, Infrastruktura społeczna, Aktywność społeczna i obywatelska, Włączenie społeczne, Koordynacja polityki społecznej) przewidują: rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu, wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu), wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie, promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług, koordynację działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych, zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment), wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie, dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców, wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji (przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach, mieszkaniach chronionych, mieszkaniach

wspieranych), wspieranie aktywności lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych), wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych, wspieranie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych, zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych, wspieranie i tworzenie programów i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej oraz przeciwdziałanie ubóstwu, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych, poszerzanie i dostarczanie wiedzy na temat problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania oraz wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krotoszyńskim – w opracowaniu.

Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew

Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew zakłada działanie w trzech obszarach strategicznych; konkurencyjna gospodarka, unowocześnienie stanu infrastruktury technicznej i społecznej, aktywne społeczeństwo. Działania dotyczące infrastruktury społecznej oraz wymienione w części trzeciej pod nazwą „aktywne społeczeństwo” dotyczą problemów społecznych gminy Rozdrażew. Określono tam następujące działania:

- rozbudowa gminnej infrastruktury rekreacyjno - sportowej i kulturalnej
- modernizacja bazy oświatowej
- upowszechnianie dostępu do Internetu szerokopasmowego
- zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych dzieci i młodzieży
- zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy
- dbałość o wysoki poziom bezpieczeństwa społecznego
- aktywne i zdrowe starzenie się
- uczenie się przez całe życie
- aktywizacja mieszkańców.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych wpisuje się bezpośrednio w te wyznaczone cele dotyczące aktywności społecznej mieszkańców gminy Rozdrażew.

Zachowanie spójności z innymi dokumentami planistycznymi niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy UE.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY ROZDRAŻEW

Gmina Rozdrażew położona jest w południowo-wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie krotoszyńskim, w dorzeczu Baryczy. Gmina graniczy od północnego zachodu z gminą Koźmin Wielkopolski, od północnego wschodu z gminą Dobrzyca z powiatu pleszewskiego i od południa z gminą Krotoszyn.

Gmina Rozdrażew na mapie powiatu krotoszyńskiego (źródło: www.osp.org.pl)

Gmina zajmuje powierzchnię 79 km² (7.920 ha) co stanowi 11,20% powierzchni powiatu i 0,27% powierzchni województwa. W 2020 roku zamieszkała była przez 5.151 osób (6,67% ludności powiatu i 0,15% ludności województwa). Siedzibą władz gminy jest miejscowość Rozdrażew.

Sieć osadniczą Gminy Rozdrażew tworzy 15 miejscowości podzielonych na 13 sołectw.

Wsie duże (500 – 1.000 mieszkańców) – Rozdrażew, Nowa Wieś,

Wsie średnie (300 – 500 mieszkańców) – Dąbrowa, Dzielice, Grębów, Maciejew,

Wsie małe (150 – 300 mieszkańców) – Budy, Rozdrażewek, Trzemeszno, Wolenice, Wyki,

Wsie bardzo małe (do 150 mieszkańców) – Chwałki, Henryków, Dębowiec, Wygoda.

2. DEMOGRAFIA

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Rozdrażew z podziałem na płeć w latach 2017 – 2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Ogółem	5232 osób	5195 osób	5204 osób	5151 osób
Mężczyźni	2607 – 49,83%	2587 – 49,80 %	2601 – 49,98%	2563 – 49,76%
Kobiety	2625 – 50,17%	2608 – 50,20%	2603 – 50,02%	2588 – 50,24%

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

W 2017 roku Gminę Rozdrażew zamieszkiwały 5 232 osoby. Proporcje płci rozkładały się mniej więcej po równo. 2 607 osób (tj. 49,83%) stanowili mężczyźni, natomiast kobiet było 2 625 co daje 50,17 %. W kolejnych latach – 2018 oraz 2019 proporcje rozkładały się podobnie. Kolejno w 2018 roku mężczyzn było 2 587 co daje 49,80 %, kobiet 2 608 tj. 50,20 % natomiast w 2019 roku 2 601 tj. 49,98 % mężczyzn oraz 2 603 tj. 50,02 % kobiet a w 2020 roku mężczyzn było 2 563 tj. 49,76% i kobiet 2 588 – 50,24%. Pokazuje to iż podział według płci jest równomierny na przestrzeni ostatnich lat. Liczba ludności na terenie Gminy Rozdrażew ma tendencję malejącą, co wskazuje na wyludnienie się gminy. Stan ten spowodowany jest małą liczbą urodzeń oraz powolnym procesem starzenia się mieszkańców gminy.

Gęstość zaludnienia w Gminie Rozdrażew nie zmieniała się od lat. Od 2017 roku wynosiła 66 osób na 1km². W 2020 roku nieznacznie się zmniejszyła z uwagi na malejącą liczbę ludności gminy.

Tabela nr 2. Gęstość zaludnienia w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Ludność na 1km²	66	66	66	65
Zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców	5,6	-7,1	1,7	-10,2

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Mimo utrzymywania się od kilku lat stałej gęstości zaludnienia, migracje mieszkańców w ciągu ostatnich trzech lat pokazują iż w niedalekiej przyszłości może się to zmienić. O ile w 2017 roku różnica między osobami napływającymi do Gminy Rozdrażew a osobami opuszczającymi Gminę wynosiła minus 6 o tyle rok później saldo migracji wynosiło już minus 34, aby spaść w 2020 roku do minus 48. W poniższej tabeli widać, iż w ostatnich czterech latach utrzymuje się nadwyżka wymeldowań w stosunku do liczby zameldowań.

Tabela nr 3. Migracje wewnętrzne – napływ ludności na teren Gminy Rozdrażew w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Wymeldowania	34	61	49	75
Zameldowania	29	27	30	26
Saldo migracji	-5	-34	-19	-49

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Zjawisko przyrostu naturalnego jest to stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów. W gminie Rozdrażew gdyby wziąć pod uwagę 2017 rok liczba urodzeń żywych na 1000 ludności w stosunku do zgonów na 1000 ludności dawała przyrost naturalny w wysokości 7,48. Z kolei jak podaje GUS w 2018 r. przyrost naturalny wyniósł zaledwie 0,38 co świadczy o tym, że stosunek liczby urodzeń do liczby zgonów był znikomy. 2019 rok daje już przyrost naturalny w wysokości 3,28. Natomiast w roku 2020 po raz pierwszy przyrost naturalny jest

ujemny i wynosi **minus** 0,77. Oznacza to, że liczba urodzeń była mniejsza od liczby zgonów o 4. Tak zróżnicowane dane w zestawieniu z migracjami mieszkańców wskazują, iż liczba mieszkańców Gminy Rozdrażew ma tendencje malejącą.

Tabela nr 4. Liczba urodzeń i liczba zgonów mieszkańców Gminy Rozdrażew w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Urodzenia żywe	74	56	55	49
Urodzenia żywe na 1000 ludności	14,19	10,71	10,60	9,46
Zgony	35	54	38	53
Zgony na 1000 ludności	6,71	10,33	7,32	10,23
Przyrost naturalny	39	2	17	- 4
Przyrost naturalny na 1000 ludności	7,48	0,38	3,28	- 0,77

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

W analizowanym okresie systematycznie malała liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe tabele.

Tabela nr 5. Struktura wieku mieszkańców w latach 2017 - 2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Mieszkańcy ogółem	5 232	5 195	5 204	5 151
W wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	1 143	1 117	1 109	1 084
W tym mężczyźni	598	584	593	565
i kobiety	545	533	516	519
W wieku produkcyjnym	3 238	3 226	3 209	3 156
W tym mężczyźni	1 732	1 718	1 710	1 691
i kobiety	1 506	1 508	1 499	1 465
W wieku poprodukcyjnym	851	852	886	911
w tym mężczyźni	277	285	298	307
i kobiety	574	567	588	604

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Tabela nr 6. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem

Rok	2017	2018	2019	2020
W wieku przedprodukcyjnym	21,8	21,5	21,3	21,0
W wieku produkcyjnym	61,9	62,1	61,7	61,3
W wieku poprodukcyjnym	16,3	16,4	17,0	17,7

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Jak łatwo można zauważyć największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, jest to około 62 % ogółu mieszkańców. Ponadto, na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rośnie, co stanowi dowód na to, że społeczeństwo starzeje się. Proporcje liczby osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym są niekorzystne, utrzymywanie się tej tendencji może w przyszłości skutkować negatywnym wpływem na zdolności rozwojowe Gminy.

Gmina Rozdrażew na tle województwa i sąsiadujących z nią gmin przedstawia się następująco. Powiat krotoszyński do którego należy Gmina Rozdrażew liczy 76 998 mieszkańców. Powiat znajduje się w województwie wielkopolskim, którego stolicą jest Poznań. Wielkopolska liczy 3 496 450 mieszkańców (stan na rok 2020).

Tabela nr 7. Gmina Rozdrażew na tle województwa i sąsiadujących z nią gmin

Jednostka Terytorialna	Liczba mieszkańców	Ludność na 1km ²	Saldo migracji	Przyrost naturalny
Województwo Wielkopolskie	3 496 450	117	1 491	- 4 128
Powiat Krotoszyński	76 998	108	- 164	- 171
Rozdrażew	5 151	65	- 49	- 4
Krotoszyn	40 269	157	- 33	- 76
Koźmin Wielkopolski	13 140	86	- 39	- 44
Kobylin	8 049	72	- 20	- 12
Zduny	7 558	89	- 13	- 21
Sulmierzyce	2 831	97	- 10	- 14

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Porównując statystyki gmin powiatu krotoszyńskiego wynika z nich iż zdecydowana większość zamieszkuje w Krotoszynie a także w Koźminie Wielkopolskim. Jest to spowodowane faktem iż owe miasta i gminy są położone blisko drogi krajowej nr 15 z kolei Krotoszyn jest miastem powiatowym. Gminy takie jak Kobylin, Zduny mają około 7-8 tysięcy mieszkańców. Z kolei Sulmierzyce które posiadają niecałe trzy tysiące mieszkańców stanowią gminę miejską w której skład nie wchodzi żadne inne miejscowości. Saldo migracji jest ujemne w całym powiecie krotoszyńskim, najwięcej wyemigrowało osób z gminy Rozdrażew, najmniej ze Sulmierzyc. Przyrost naturalny również jest ujemny i wynosi dla powiatu minus 171. Najniższy jest w gminie Rozdrażew i wynosi minus 4, najwyższy minus 76 miasto i gmina Krotoszyn.

3. SYTUACJA ORAZ TENDENCJE GOSPODARCZE

Gmina Rozdrażew jest gminą o charakterze rolniczym, co wpływa zarówno z dobrych warunków glebowych, klimatycznych jak i tradycji rolniczych.

Przeważającym zajęciem ludności zamieszkującej gminę jest rolnictwo – oparte i rozwijające się na bazie gospodarstw indywidualnych. Powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w gminie wynosi 7.562 ha (95,48%), w tym gruntów ornych – 6.954 ha (91,96%), zaś łąk i pastwisk 333 ha (4,40%). Sady zajmują powierzchnię ok. 21 ha.

W latach 2017-2020 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 346 w 2017 r. do 392 w 2020 r.).

Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (od 275 w 2017 r., do 312 w 2020 r.). Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 8. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności

Podmioty wg grup rodzajów działalności PKD	Rok 2017	Rok 2018	Rok 2019	Rok 2020
Ogółem	346	367	390	392
Rolnictwo, leśnictwo	29	31	33	36
Przemysł i budownictwo	121	126	130	131
Pozostała działalność	196	210	227	225

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Dochodami Gminy są w szczególności:

- dochody własne;
- subwencja ogólna;
- dotacje celowe z budżetu państwa (w rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych).

Dochodami Gminy mogą być również:

- środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- inne środki określone w odrębnych przepisach.

Wydatki Gminy przeznaczone są na realizację zadań określonych w przepisach, a w szczególności na:

- zadania własne jednostek samorządu terytorialnego;
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami jednostkom samorządu terytorialnego;
- zadania przejęte przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji w drodze umowy lub porozumienia;
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- pomoc rzeczową lub finansową dla innych jednostek samorządu terytorialnego, określoną odrębną uchwałą przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego;
- programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych

Struktura dochodów Gminy na przestrzeni lat 2017-2020 stopniowo wzrastała. W 2017 roku dochody Gminy kształtowały się na poziomie 21 mln zł, natomiast wydatki były niewiele niższe i wynosiły 19,9 mln zł. W prezentowanych latach zawsze dochody były wyższe niż wydatki. W 2020 roku dochody osiągnęły wartość 27,5 mln zł i jednocześnie przewyższyły wydatki o 1,7 mln zł.

Tabela nr 9. Dochody i wydatki Gminy ogółem w latach 2017-2020 (w milionach złotych)

Rok	2017	2018	2019	2020
Dochody	21,0	22,7	24,4	27,5
Wydatki	19,9	22,1	22,8	25,8

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Dochody Gminy w 2020 roku, w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły 5 301 złotych. Wydatki Gminy w przedmiotowym roku kształtowały się na niższym poziomie – 4 980 zł. W porównaniu do lat poprzednich widoczny jest wzrost zarówno dochodów jak i wydatków na 1 mieszkańca w gminie Rozdrażew.

Tabela nr 10. Dochody i wydatki Gminy na 1 mieszkańca na przestrzeni lat 2017-2020 (w złotych)

Rok	2017	2018	2019	2020
Dochody na mieszkańca	4 045	4 348	4 699	5 301
Wydatki na mieszkańca	3 818	4 230	4 399	4 980

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Tabela nr 11. Procentowy udział wydatków na pomoc społeczną w budżecie gminy na przestrzeni lat 2017-2020 (w złotych)

Rok	2017	2018	2019	2020
Wydatki gminy	19,9	22,1	22,8	25,8
Wydatki na pomoc społeczną	6,8	6,6	7,5	8,8
Procentowy udział	34,1	30,0	33,0	34,1

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej stanowią jedną trzecią wydatków gminy.

4. ZASOBY MIESZKANIOWE

„Mieszkanie, jako jednostka spisowa, jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu. Przez pomieszczenie pomocnicze należy rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców” Zasoby mieszkaniowe określone są jako ogół mieszkań zamieszkałych i niezamieszkałych znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się jednak obiektów zbiorowego zamieszkania. Do obiektów zbiorowego mieszkania należą np. hotele pracownicze, domy studenckie, bursy internaty a także domy pomocy społecznej.

Kwestię gospodarki mieszkaniowej w Gminie Rozdrażew w ujęciu szerszym reguluje Strategia Rozwoju Gminy Rozdrażew na lata 2021-2027. Na potrzeby niniejszego opracowania uwzględniono tylko te działania, które ściśle wiążą się z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów społecznych.

W skład lokalowego zasobu Gminy Rozdrażew obecnie wchodzi 23 mieszkania komunalne oraz 1 socjalne, które w ostatnich latach miało stałą wartość przedstawioną w tabeli poniżej:

Tabela nr 12. Liczba mieszkań w zasobach gminy

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań w zasobach gminy	23 komunalne	23 komunalne	23 komunalne	23 komunalne
	1 socjalne	1 socjalne	1 socjalne	1 socjalne

Źródło danych: Referat Gospodarki Komunalnej Urząd Gminy w Rozdrażewie

Co roku pojawiają się kolejne wnioski o przyznanie mieszkania z tychże zasobów. W latach 2017 – 2020 w Gminie Rozdrażew rozkładały się one następująco:

Tabela nr 13. Liczba wniosków złożonych o przydział mieszkania

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba wniosków złożonych o przydział mieszkania	6	1	2	2

Źródło danych: Referat Gospodarki Komunalnej Urząd Gminy w Rozdrażewie

W 2020 roku liczba wniosków od osób oczekujących na mieszkanie komunalne z zasobów gminy była mniejsza niż w roku 2017. Należy dodać, że w analizowanym okresie w gminie wydano 1 wyrok eksmisyjny bez wskazania lokalu socjalnego (w 2017 r.).

Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Pomoc ta przysługuje na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, w celu wsparcia osób o niskich dochodach i mających problemy z regulowaniem opłat mieszkaniowych. W latach 2017 – 2020 dodatek mieszkaniowy otrzymywała następująca liczba rodzin:

Tabela nr 14. Liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin otrzymujących dodatek mieszkaniowy	10	13	4	2

Źródło danych: Referat Gospodarki Komunalnej Urząd Gminy w Rozdrażewie

5. BEZROBOCIE

Bezrobocie to ekonomiczne zjawisko braku pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i gotowych do jej podjęcia na typowych warunkach płacowych występujących w gospodarce. Osobą bezrobotną z kolei nazywamy osobę niezatrudnioną, nieprowadzącą działalności gospodarczej i niewykonyjącą innej pracy zarobkowej jednak zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia.

W Gminie Rozdrażew na koniec 2020 roku pozostawało 53 osób bezrobotnych. Na przestrzeni analizowanych lat 2017-2020 liczba bezrobotnych utrzymywała się mniej więcej na tym samym poziomie. Każdego roku większość stanowiły kobiety. W statystykach ujęty rok 2020, jest on rokiem niesprzyjającym spadkowi bezrobocia. I rzeczywiście w tym roku zaczęto odnotowywać ponowny jego wzrost. Może to być spowodowane pandemią oraz faktem iż przez lockdown wiele miejsc pracy zostało zlikwidowanych. Na szczęście wzrost ten nie był wielki. Co ciekawe liczba bezrobotnych kobiet i mężczyzn w roku 2020 jest prawie taka sama. Udział osób długotrwale bezrobotnych w całości osób zarejestrowanych stanowi prawie połowę, w 2020 roku wynosi 45%.

Tabela nr 15. Bezrobotni zarejestrowani w latach 2017-2020 (stan w końcu grudnia)

Rok	2017	2018	2019	2020
Ogółem	54	43	47	53
Kobiety	41	25	27	27
Mężczyźni	13	18	20	26
w tym długotrwale bezrobotni	22	13	19	24

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). Zarówno w Powiecie Krotoszyńskim jak i w całej Wielkopolsce czy Polsce stopa bezrobocia powoli maleje. Na przestrzeni lat 2017-2020 w Powiecie Krotoszyńskim zmalała o 1 procent. Stopa bezrobocia w powiecie utrzymuje się na podobnym poziomie co w województwie Wielkopolskim. Jest prawie dwa razy niższa niż w skali kraju. Zauważona tendencja spadkowa rokuje dobrze. Wyjątkiem ponownie pozostaje ujęty w powyższych statystykach rok 2020. W którym trend się odwrócił i stopa bezrobocia we wszystkich trzech obszarach zaczęła ponownie rosnać.

Tabela nr 16. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i kraju w latach 2017-2020

Rok	STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE KROTOSZYŃSKIM	STOPA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM	STOPA BEZROBOCIA W POLSCE
2017	3,9%	3,7%	6,6%
2018	3,3%	3,1%	5,8%
2019	2,9%	2,8%	5,2%
2020	3,9%	3,7%	6,2%

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Krotoszynie

Wskaźnik; udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci jest liczony jako udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym z podziałem na mężczyzn i kobiety. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego za 2020 rok, w gminie Rozdrażew na 3 156 mieszkańców w wieku produkcyjnym rejestrowały się 53 osoby. Analizując tę kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek niepracujących kobiet jest zawsze większy od odsetka niepracujących mężczyzn. W 2020 roku kobiety stanowiły bowiem 1,8% wszystkich kobiet w wieku produkcyjnym (1 465 osoby), natomiast mężczyźni 1,5% (1 691 osoby).

Tabela nr 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w %

Rok	2017	2018	2019	2020
Ogółem	1,7	1,3	1,5	1,7
Mężczyźni	0,8	1,0	1,2	1,5
Kobiety	2,7	1,7	1,8	1,8

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

Ważnym zagadnieniem jest zjawisko tzw. „szarej strefy”. W Polsce udział zatrudnienia nierejestrowanego osób stanowi dość duży odsetek. Praca nierejestrowana posiada pewne specyficzne (charakterystyczne cechy):

- nie jest to praca najemna, wykonywana bez nawiązania stosunku pracy, czyli bez umowy o pracę, umowy-zlecenia, umowy o dzieło lub jakiegokolwiek innej pisemnej umowy pomiędzy pracodawcą i pracownikiem bez względu na sektor własności; Z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej pracownik nie uzyskuje ubezpieczenia społecznego, a więc uprawnień do korzystania ze świadczeń społecznych; okres wykonywania tej pracy nie jest także zaliczany przez ZUS jako okres składkowy, a pracodawca nie odprowadza na konto ZUS-u i Funduszu Pracy odpowiednich sum z tytułu wypłacanego wynagrodzenia; od dochodów z pracy nierejestrowanej nie płacone są podatki osobiste,
- nie jest to również praca na własny rachunek, jeżeli z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej nie są płacone podatki, składki na ubezpieczenia społeczne, nie są realizowane inne zobowiązania finansowe wobec państwa. Praca w „szarej strefie” ma z natury charakter „doraźny, czasowy, incydentalny” choć niejednokrotnie czas jej wykonywania ulega znacznemu wydłużeniu. Co ważne przynosi ona pewien dochód

osobom pracującym i aktywizuje co najmniej czasowo ludzi bezrobotnych, zdolnych do pracy i umożliwia uzyskanie dodatkowych dochodów osób już zatrudnionych (w sferze pracy nierejestrowanej). Brak szczegółowych danych na temat liczby osób pracujących w „szarej strefy”. Faktem jest, że wśród klientów pomocy społecznej większość stanowią osoby pracujące „na czarno” i rejestrujące się w biurze pracy.

6. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instrumentem polityki społecznej państwa, mającym na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać. Zadania wynikające z pomocy społecznej nakierunkowane są przede wszystkim na wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka.

W gminie Rozdrażew funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który prowadzi, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, działania mające na celu zabezpieczenie bytu socjalnego osobom najbardziej potrzebującym.

W ramach zadań ustawowych nałożonych na samorządy wynikających z pomocy społecznej należy wyróżnić zadania:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, okresowych, celowych i specjalnych celowych,
- udzielanie schronienia, zapewnianie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- dożywanie dzieci,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- realizowanie zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwoju specjalistycznego wsparcia.

Klienci pomocy społecznej to przede wszystkim osoby o niskich dochodach, bezrobotni, niepełnosprawni, przewlekle chorzy, osoby niezaradne życiowo, osoby z problemem alkoholowym, osoby opuszczające zakład karny, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, osoby samotne.

Pomoc społeczna udzielana jest w formie świadczeń niepieniężnych i w formie świadczeń pieniężnych dostosowanych do indywidualnych potrzeb osób wymagających pomocy. Przyznawane są dodatki mieszkaniowe, stypendia socjalne.

Dział „Rodzina” to świadczenia rodzinne, świadczenia wychowawcze, jednorazowe świadczenie „Dobry Start”, Karta Dużej Rodziny. Rządowe programy finansowe w zakresie wsparcia rodziny spowodowały zmniejszenie wydatków na pomoc społeczną w formie zasiłków celowych.

Powody przyznania pomocy społecznej wynikające z problemów występujących na terenie Gminy Rozdrażew

Na podstawie art. 7. ustawy o pomocy społecznej wyróżniamy następujące powody przyznania osobom i rodzinom pomocy społecznej: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa

domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna. Poniższa tabela przedstawia dane zgromadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie zawarte w sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach.

Tabela nr 18. Powody przyznania pomocy społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie w latach 2018-2020

Powody trudnej sytuacji życiowej	Rok 2018	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy ¹	Rok 2019	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy ¹	Rok 2020	% do ogólnej liczby korzystających z pomocy ¹
Ubóstwo	17	30,91%	11	23,40%	15	45,45%
Bezrobocie	6	10,91%	7	14,89%	8	24,24%
Niepełnosprawność	23	41,81%	14	16,19%	12	36,36%
Długotrwała lub ciężka choroba	11	20,00%	8	29,79%	10	30,30%
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	10	18,18%	7	14,89%	4	12,12%
Alkoholizm	9	16,36%	9	19,15%	14	42,42%
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	3,64%	0	0,00%	0	0,00%
Zdarzenie losowe	0	0,00%	1	2,13%	0	0,00%
Bezdomność	1	1,82%	0	0,00%	1	3,03%
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną²	55	-	47	-	33	-

¹ korzystający z pomocy społecznej mogą być objęci różnymi dysfunkcjami, dlatego też suma nie równa się 100%

² jest to rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie sprawozdanie MRiPS-03

Uwzględniając podane powyżej przyczyny udzielania pomocy społecznej osobom i rodzinom przez GOPS w Rozdrażewie, w 2020r. najczęstszym powodem uzyskania pomocy było: ubóstwo 45,45% oraz alkoholizm – 42,42%. W dalszej kolejności można wymienić: niepełnosprawność 36,36 %, długotrwała lub ciężka choroba 30,30% natomiast bezrobocie stanowi 24,24%. Najniższy odsetek stanowiły: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - 12,12% oraz bezdomność 3,03%. Trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego wystąpiły tylko w 2018 roku i stanowiły - 3,64 % do ogólnej liczby korzystających z pomocy w tym roku. W 2019 roku wystąpiło jedno zdarzenie losowe tj. 2,13%. W większości przypadków u korzystających z pomocy rodzin występuje równocześnie kilka dysfunkcji. W 2020r. z przedstawionych powyżej danych posiadanych

przez GOPS wynika, że **ubóstwo oraz alkoholizm** to główne czynniki decydujące o zasadności przyznania pomocy społecznej. Ubóstwo jest traktowane jako jedna z głównych przyczyn ubiegania się przez osoby i rodziny do udzielania pomocy społecznej. Wśród przyczyn wywołujących to zjawisko wymienić trzeba alkoholizm, niepełnosprawność, bezrobocie pełne lub częściowe, „szara strefa”, „praca na czarno”, nieadekwatność wysokości płac w stosunku do wykonywanej pracy, szybkość zmian następujących w strukturze gospodarczej przekraczająca zdolności adaptacyjne pracowników do nowych zawodów.

Pomoc społeczna określona w ustawie jest realizowana w następujących formach: pomoc pieniężna, pomoc niepieniężna. Ze względu na źródło finansowania pomoc pieniężna jest przyznawana w ramach zadań własnych gminy oraz zadań zleconych.

Tabela nr 19. Formy udzielonej pomocy przez OPS w Rozdrażewie w latach 2018-2020

Formy pomocy	Rok	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń pomoc społeczna
Zasiłek stały	2018	2	2	5	19	8 642
	2019	1	1	1	10	6 450
	2020	2	2	5	12	5 106
Zasiłek okresowy	2018	5	4	9	17	6 161
	2019	5	5	7	29	11 945
	2020	6	6	8	50	17 985
Schronienie	2018	1	1	1	110	3 300
	2019	0	0	0	0	0
	2020	1	1	1	X	1 470
Posiłek	2018	4	2	10	420	3 612
	2019	0	0	0	0	0
	2020	2	1	5	150	675
Zasiłek zdarzenie losowe	2018	0	0	0	0	0
	2019	1	1	1	1	5 000
	2020	0	0	0	0	0
Zasiłki celowe i w naturze	2018	33	32	91	X	15 943
	2019	26	25	76	X	10 500
	2020	26	25	65	X	9 576
Odpłatność gminy za DPS	2018	3	3	3	20	53 306
	2019	2	2	2	24	64 352
	2020	3	3	3	26	72 226
Praca socjalna	2018	X	25	103	X	X
	2019	X	22	74	X	X
	2020	X	6	11	X	X
Ogółem	2018	X	55	190	X	X
	2019	X	47	142	X	X
	2020	X	33	81	X	X

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie sprawozdanie MRiPS-03

Jak wynika z danych w 2020r. wydano na świadczenia z pomocy społecznej 107 038 zł. Pomocą objęto 33 rodziny, 81 osób w rodzinach. Natomiast w 2019r. kwotę 98 247 zł, dla 47 rodzin, 142 osób w tych rodzinach.

Liczba pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 1 tysiąc mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2018-2020 wartość tego wskaźnika uległa **zmniejszeniu** – z 0,86% w 2018 roku do 0,6% w 2020 roku.

Tabela nr 20. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2018-2020 w %

Rok	2018	2019	2020
Wskaźnik deprivacji	0,86	0,56	0,60

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2020 rok

Z oceny zasobów pomocy społecznej dla województwa Wielkopolskiego wynika, że w ciągu kilku ostatnich lat liczba świadczeniobiorców **w województwie wielkopolskim** sukcesywnie maleje, w okresie od roku 2016 do roku 2019, zmalała aż o 19,7% (25 648 os.). Przyczyn poprawy warunków materialnych rodzin upatruje się przede wszystkim we wprowadzeniu rządowego programu 500+ (1 kwietnia 2016 roku), jednak wpływ na tę sytuację mógł mieć także dość znaczny spadek bezrobocia na przestrzeni kilku ostatnich lat, wzrost płacy minimalnej oraz systematyczny rozwój gospodarczy, dostrzegalny na poziomie wielu lokalnych samorządów (co zostało dostrzeżone na poziomie gminnych i powiatowych rekomendacji dołączonych do oceny zasobów pomocy społecznej). W wymienionej ocenie zasobów pomocy społecznej napisano „zauważyć należy, że od roku 2016 liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu bezrobocia spadła dość znacznie **(o 43,5%, czyli o 14 261 rodzin w skali województwa wielkopolskiego)**. Niektóre z samorządów w poprawie sytuacji społeczno-gospodarczej upatrują również efektu realizowanych projektów unijnych, które wpłynęły, w ich ocenie, na rozwój gmin i powiatów (m.in. poprzez aktywizację zawodową prowadzoną w ramach projektów zewnętrznych, udzielanie wsparcia na rozwój przedsiębiorstw, dopłaty dla rolników, itp.). Być może zjawisko zmniejszania się liczby osób korzystających z pomocy społecznej jest wypadkową opisanych wyżej czynników, z pewnością jednak należy się przyglądać tym statystykom w kolejnych latach.”

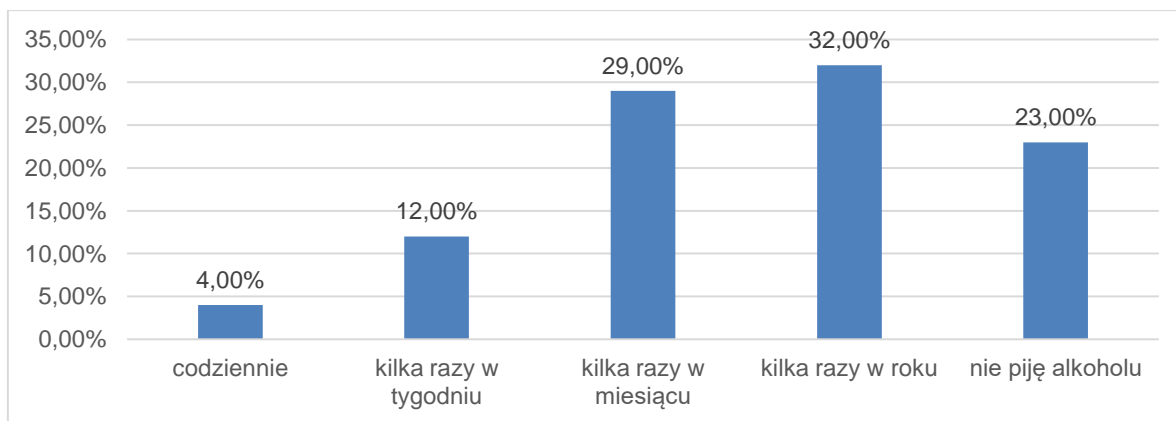
7. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC

Zgodnie z definicją Komitetu Ekspertów WHO z 1969 roku: uzależnienie jest to stan psychiczny, a niekiedy także fizyczny, wynikający z interakcji pomiędzy organizmem a środkiem uzależniającym, charakteryzujący się zmianą zachowania oraz innymi reakcjami, do których należy konieczność zażywania tego środka, w sposób ciągły lub okresowy, w celu doznania jego wpływu na psychikę, a niekiedy także po to, aby uniknąć przykrych objawów wynikających z jego braku. Można wyróżnić uzależnienia fizjologiczne, psychiczne, behawioralne, społeczne. Termin „uzależnienie” jest stosowany m.in. w odniesieniu do takich zaburzeń psychicznych, jak uzależnienie od narkotyków (narkomanii), leków (lekomanii), alkoholu (alkoholizmu) czy papierosów (nikotynizmu). Źródło –Wikipedia

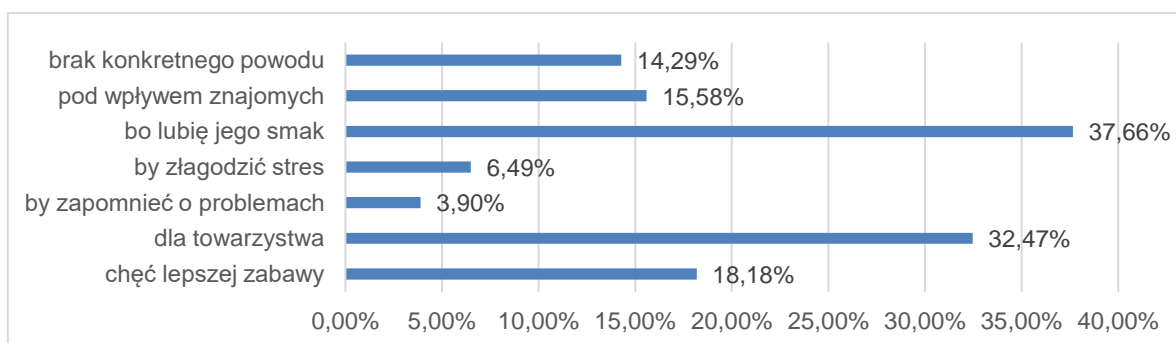
W 2020 roku została opracowana „Lokalna diagnoza zagrożeń społecznych Gminy Rozdrażew” przez Krajowy Ośrodek Kształcenia Administracji w Krakowie. Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Gminy Rozdrażew w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży. Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- ✓ Problemu alkoholowego (alkoholizm)

Z badania diagnozującego przeprowadzonego wśród dorosłych wynika, że 32% mieszkańców, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym spożywa alkohol kilka razy w roku, a 29% kilka razy w miesiącu. Należy zwrócić uwagę także na grupę osób, która podała, że nie pije alkoholu – 23%.

Wykres 1. z lokalnej diagnozy; Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Wykres 2. z lokalnej diagnozy; Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo. Mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej, bo lubią jego smak (37,66%), dla towarzystwa (32,47%), dla lepszej zabawy (18,18%), pod wpływem znajomych (15,58%) oraz z braku konkretnego powodu (14,29%).

Ankietowani mieszkańcy (łącznie 58,44%) deklarują, że ich **spożywanie alkoholu** w ciągu dnia, w którym go piją, przekracza standardową porcję alkoholu.

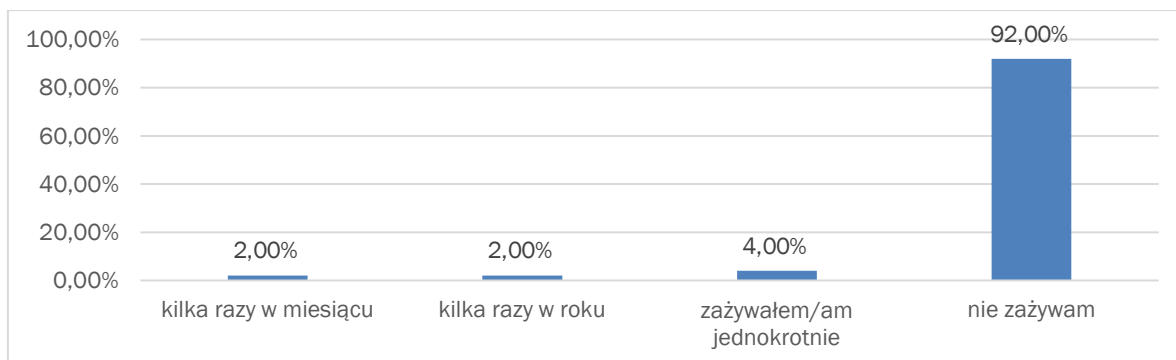
W przypadku **prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu**, łącznie 10,39% mieszkańców przyznało, że kiedykolwiek taka sytuacja im się zdarzyła, a łącznie 35,00% badanych było kiedykolwiek świadkami sytuacji gdy ktoś prowadził samochód pod wpływem alkoholu. Dane te są ostrzeżeniem, ponieważ wiążą się nie tylko z łamaniem prawa, ale również stanowią bezpośrednie niebezpieczeństwo dla kierowców oraz społeczności lokalnej.

Następnie uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Możemy zaobserwować, że chłopcy w 74,42% oraz dziewczęta w 85,29% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Uczniów zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszą odpowiedzią wśród chłopców (33,33%) i dziewczynek (20,00%) było piwo, szampan. W Gminie Rozdrażew, dziewczynki, które przyznały, że **spożywały kiedykolwiek alkohol**, po raz pierwszy spróbowały go we wczesnym wieku 8-10 lat (40,00%) oraz w wieku 11-13 lat (20,00%), chłopcy napili się alkoholu po raz pierwszy w wieku 11-13 lat (63,64%). Uczniowie szkół oceniają, że **zdobywanie alkoholu na terenie gminy jest możliwe** (13,95% uczniów oraz 29,41% uczennic).

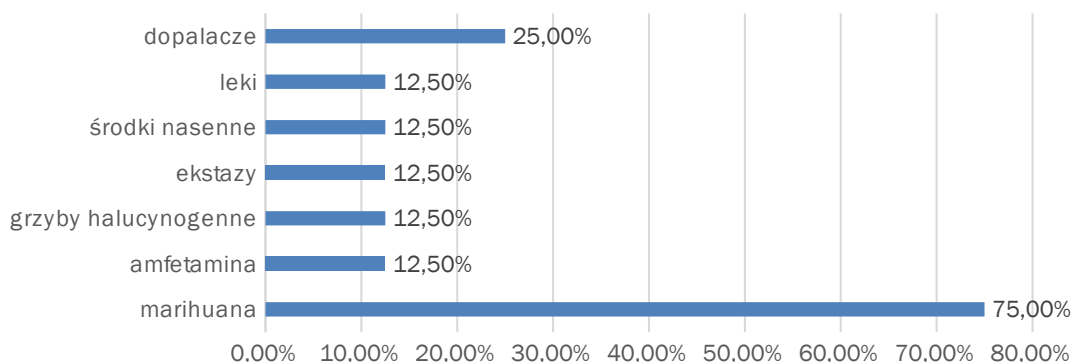
✓ Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)

Problem uzależnienia od narkotyków jest obecnie jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w Polsce. Narkomania to uzależnienie od substancji psychoaktywnych, które mają wpływ na czynności mózgu. Zażywanie takich substancji prowadzi do zatrucia organizmu, powoduje jego stopniowe wyniszczenie, a w konsekwencji może stać się przyczyną śmierci.

Rozmiary zjawiska narkomanii na terenie naszej gminy zostały również zbadane w Lokalnej diagnozie zagrożeń społecznych gminy Rozdrażew w 2020r.

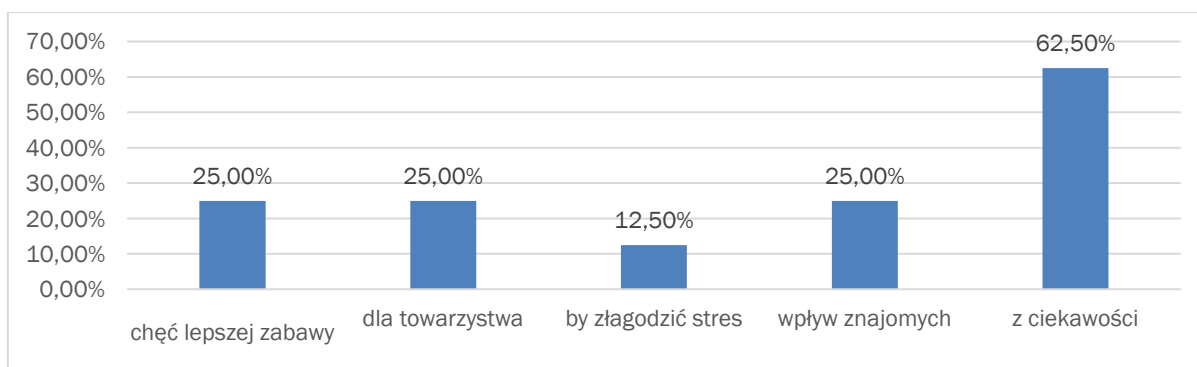

Wykres 3. z lokalnej diagnozy; Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Wykres 4. z lokalnej diagnozy; Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Ankietowani zapytani o zażywanie środków psychoaktywnych, odpowiedzieli, że nie zażywają – 92% badanych, natomiast łącznie 8% badanych deklaruje zażywanie substancji: kilka razy w miesiącu (2%), kilka razy w roku (2%), jednokrotnie (4%). Osoby wskazały, że najczęściej zażywają marihuanę – 75% oraz dopalacze – 25%.

Wykres 5. z lokalnej diagnozy; Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

Mieszkańców zapytano również z jakich powodów sięgali po substancje psychoaktywne. 62,50% ankietowanych mieszkańców Gminy Rozdrażew wskazało, że z ciekawości. Po 25,00% kolejno: dla lepszej zabawy, dla towarzystwa, pod wpływem znajomych, a także, by złagodzić stres.

Wykres 6. z lokalnej diagnozy; Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

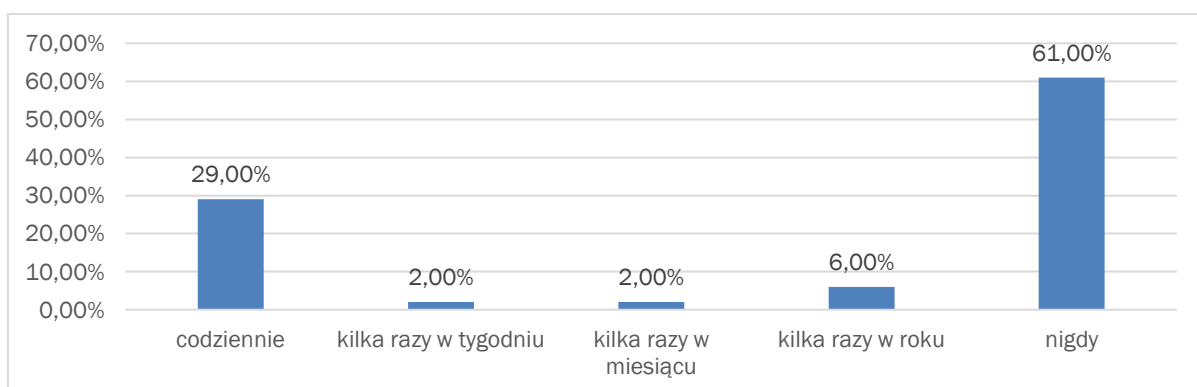
Analizując dostępność narkotyków w Gminie Rozdrażew można zauważyć, iż większość mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (57,00%), natomiast 12,00% osób uważa, że są łatwo dostępne. Kolejne 21,00% ankietowanych odpowiedziało, że narkotyki są trudno dostępne, zaś 10,00% osób twierdzi, że substancje psychoaktywne są całkowicie niedostępne.

Uczniów ze szkół podstawowych Gminy Rozdrażew zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 97,67% chłopców i 97,06% dziewczynki nigdy nie próbowało substancji psychoaktywnych.

Respondenci przyznali, że najczęściej tym co skłoniło ich do zażycia środków psychoaktywnych była: przyjemność/relaksacja (100,00% chłopiec) oraz chęć dobrej zabawy (100,00% dziewczynka). W przypadku chłopca i dziewczynki, którzy zażywali kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze, ich rodzice nie wiedzą o spożywaniu narkotyków lub dopalaczy przez ich pociechy. Respondenci przyznawali również, gdzie zażywali środki psychoaktywne. Chłopiec zażywał te substancje w domu, a dziewczynka na terenie szkoły.

✓ Problemu nikotynowego (nikotynizm)

Mieszkańcy zapytani o problem nikotynizmu, podali, że 29% osób ankietowanych pali papierosy codziennie, a 61% nigdy nie paliła. Grupa 35,90% wskazała, że spala 6-15 sztuk papierosów dziennie, a grupa 15,38% spala 16-25 sztuk dziennie, co daje grupę ponad 50% osób ankietowanych, którzy spalają znaczną ilość papierosów dziennie, tym samym wskazując na występujący problem nikotynizmu.

Wykres 7. z lokalnej diagnozy; Jak często pali Pan/i papierosy?

Dodatkowo 76,74% chłopców oraz 85,29% dziewczynki odpowiedziało, że nigdy nie paliło papierosów. Pozostali chłopcy palili: raz (13,95%), kilka razy (13,95%) oraz palą często (2,33%). Dziewczynki, zapaliły papierosa: kilka razy (11,76%) oraz palą regularnie (2,94%)

✓ Problemu przemocy

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw drugiej osobie. Narusza prawa i dobra osobiste, powoduje cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem intencjonalnym i zamierzonym, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Zawsze powoduje jakieś szkody. Przemoc to nie to samo co agresja. To co je odróżnia, to przewaga

sił jednej ze stron. W przypadku agresji zachowana jest równowaga sił pomiędzy stronami. Przemoc to nie tylko bicie, czy też siniaki na ciele.

W przypadku **przemocy w rodzinie**, mieszkańcy przyznają, że znają osoby, które doświadczającą przemocy w domu (29,00%). Zdaniem mieszkańców, bezpośrednią przyczyną występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rozdrażew jest picie alkoholu (94,00%), zażywanie narkotyków (57,00%), zażywanie dopalaczy (48,00%) oraz wykluczenie społeczne (23,00%). Łącznie 34,40% młodych mieszkańców przyznaje, że doświadczyło kiedykolwiek **przemocy** ze strony innych osób. Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wybranie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (14,29%), a także znajomi (28,57%). Dziewczynki przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (66,67%) oraz od taty (33,33%).

W lokalnej diagnozie zagrożeń społecznych gminy Rozdrażew w 2020r. znajdują się rekomendacje, co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

W badaniu ankietowym przygotowanym do opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew na lata 2021-2026 respondenci wskazali, że główną przyczyną problemów społecznych mieszkańców gminy są alkoholizm, narkomania i inne uzależnienia – 57%. W dalszej części ankiety wskazano, że rodziny i osoby dotknięte problemem uzależnień znajdują się w obszarze wykluczenia społecznego – 55%. Ponadto ankietowani podali, że problem związany z nadużywaniem alkoholu jest problemem zauważalnym i dotyczy niewielkiej grupy osób. Warto zaznaczyć, że żadna z osób nie określiła, że problem nie występuje.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy należy do zadań własnych gminy. Działania podejmowane są w oparciu o następujące programy: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień i przeciwdziałaniu przemocy odgrywa; Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krotoszynie, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Zdunach, Komisariat Policji w Koźminie Wlkp.

Instytucje te podejmują wspólne działania wspierające osoby i rodziny zmagające się z problemem uzależnień i przemocy.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych rozpatruje wnioski dotyczące podjęcia leczenia odwykowego u osób borykających się z nadużywaniem alkoholu.

Tabela nr 21. Ilość złożonych wniosków do Komisji

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość wniosków	12	27	6	7	11	6	5

Źródło danych: Urząd Gminy w Rozdrażewie

Tabela nr 22. Ilość osób z problemem alkoholowym w stosunku do których GKRPA podjęła czynności mające na celu zmotywowanie do leczenia odwykowego

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość osób	10	23	22	12	13	5	2

Źródło danych: Urząd Gminy w Rozdrażewie

Tabela nr 23. Ilość osób w sprawie których Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wystąpiła do sądu z wnioskiem o skierowanie na leczenie odwykowe

Rok	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ilość wniosków	3	11	7	3	4	3	1

Źródło danych: Urząd Gminy w Rozdrażewie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej udziela osobom i rodzinom doświadczającym problemów uzależnień i przemocy wsparcia i pomocy zarówno w formie finansowej jak i pracy socjalnej. Pracownicy socjalni są też członkami Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych, gdzie prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty.

Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania mające na celu diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, przeciwdziałanie temu zjawisku, podejmowaniu interwencji w środowisku dotkniętym przemocą, rozpowszechnianie informacji o możliwościach udzielenia pomocy oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Osoby i rodziny z problemem uzależnień i przemocy mogą również korzystać z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Krotoszynie. Natomiast osoby i rodziny potrzebujące schronienia a doświadczające przemocy w rodzinie, które nie mogą przebywać w środowisku rodzinnym, mogą zostać skierowane na pobyt całodobowy do Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar przemocy w Zdunach.

Tabela nr 24. Ilość spraw przyjętych do realizacji przez OIK w Krotoszynie

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ilość spraw	5	12	7	13	3	6	6
Przyczyna alkohol	2	6	3	7	2	1	1

Źródło danych: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie

Z danych z 2020 r. przekazanych przez Komisariat Policji w Koźminie Wlkp. wynika, że na terenie gminy nie prowadzono żadnych spraw związanych z narkotykami oraz nie zanotowano wypadków komunikacyjnych i przestępstw z udziałem osób pod wpływem narkotyków.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

8. OCHRONA ZDROWIA

Opieka zdrowotna jest to ogół środków, które mają na celu zapobieganie i leczenie chorób. Realizowana ona jest za pomocą systemu opieki zdrowotnej. Opieka zdrowotna jest sprawowana w zakładach opieki zdrowotnej typu ambulatoryjnego (przychodnie, poradnie, ośrodki zdrowia, praktyki lekarskie) bądź stacjonarnego (szpitale, sanatoria); w zależności od rodzaju i zakresu udzielanych świadczeń. Podstawowa opieka zdrowotna realizowana jest w Ośrodkach Zdrowia.

W Gminie Rozdrażew funkcjonuje jeden ośrodek zdrowia podstawowej opieki zdrowotnej - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "ROZMED", specjalizujący się w medycynie rodzinnej. Świadczone są również indywidualne praktyki pielęgniarskie w środowisku VENIMED, na terenie Gminy działa także gabinet pielęgniarski przy Szkole

Podstawowej w Rozdrażewie oraz Indywidualna Praktyka Położnicza (ul. Krotoszyńska 9). W budynku gminnym zajmowanym przez Przychodnię „ROZMED” funkcjonuje również gabinet stomatologiczny. Na terenie gminy znajdują się 1 apteka w Rozdrażewie a dostęp do lekarzy specjalistów zapewnia także Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w pobliskim Krotoszynie.

W ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w 2017 roku na terenie Gminy Rozdrażew odbyło się 10 861 porad lekarskich w roku 2018 r. było ich 7 846 natomiast w 2019 roku 9 546. Drastyczny spadek porad podstawowej opieki zdrowotnej nastąpił w 2020 roku i wynosi tylko 1 616. Jest to spowodowane stanem pandemicznym i ograniczonym kontaktem z lekarzem rodzinnym.

Tabela 25. Podstawowa opieka zdrowotna – porady w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Porady lekarskie	10 861	7 846	9 546	1 616

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

9. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Rozdrażew wynika, że w latach 2017-2020 liczba osób w wieku poprodukcyjnym stale rosła, systematycznie zwiększał się wobec tego udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 26. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkańców gminy ogółem	5 232	5 195	5 204	5 151
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	851	852	886	911
Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	16,3	16,4	17,0	17,7

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Przytoczone dane pozwalają na sformułowanie wniosku, iż społeczność gminy wpisuje się w dominujące w ogólnym procesie demograficznym tendencje i powoli zaczyna się starzeć. Starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność dokonania zmian organizacyjnych w funkcjonowaniu rodzin zobligowanych odpowiedzialnie i prawnie do opieki nad członkiem rodziny, ale jest też istotną przesłanką do reorganizacji lokalnego rynku usług społecznych, z uwagi na konieczność dostosowania tych usług do potrzeb osób niesamodzielnych, niepełnosprawnych, wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Biorąc pod uwagę tendencje demograficzne warto podkreślić szczególnie trudną sytuację materialną osób starszych utrzymujących się z rent i emerytur. Wysokość świadczeń zwłaszcza rolniczych jest w dużym stopniu zbyt niska, aby w wystarczający sposób zaspokoić potrzeby osób starszych. Szczególnie w sytuacjach gdzie występują u nich problemy zdrowotne. Potrzeby osób w wieku poprodukcyjnym będą wzrastać wraz ze zmieniającą się strukturą demograficzną. Taką tendencję należy również wziąć pod uwagę przy planowaniu rozwoju gminy w sferze polityki społecznej odnoszącej się do osób starszych i niepełnosprawnych i rozwoju usług społecznych dla tej grupy.

10. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W Polsce żyje ok. 5,5 miliona osób niepełnosprawnych. Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych to ogół działań podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, mających na celu wyrównywanie szans funkcjonowania osób niepełnosprawnych we wszystkich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego, umożliwiających ich pełną integrację ze społeczeństwem. Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzającego możliwość integracji ze społeczeństwem.

W Gminie Rozdrażew mieszka wiele osób i rodzin, które borykają się z problemem niepełnosprawności. Liczba osób niepełnosprawnych oraz różnorodność problemów, jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta zajmuje szczególne miejsce w systemie pomocy społecznej. W ostatnich latach liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Rozdrażew ze względu na ten problem rozkładała się następująco:

Tabela nr 27. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	25	23	14	12

Źródło danych: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Rozdrażewie sprawozdanie MPIPS

Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym. W 2002 roku w gminie Rozdrażew mieszkało 642 osób niepełnosprawnych, w wieku 15 lat i więcej, tym 320 mężczyzn i 322 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (565 osób), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, niepełnosprawność, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo. Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 77 osób. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 12,3%.

11. KULTURA I SPORT

W rozwiązywaniu problemów społecznych działania kulturalne oraz sport i rekreacja odgrywają niezwykle istotne znaczenie. Poprzez te trzy sfery aktywności można realizować różne formy zapobiegania problemom społecznym. Upowszechnianie i udostępnianie kultury w środowiskach społecznie i kulturowo zmarginalizowanych sprzyja przełamywaniu barier finansowych i społecznych. Sport i rekreacja mają duży wpływ na jakość życia mieszkańców, przyczyniając się do kształtowania zdrowych postaw w społeczeństwie wolnym od uzależnień i problemów zdrowotnych w tym spowodowanych chorobami cywilizacyjnymi.

Sport jest jednym z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, a także poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczy szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Regularne uprawianie sportu pomaga zapobiegać przemocy, narkomanii alkoholizmowi czy innym destrukcyjnym zjawiskom.

Gmina Rozdrażew od lat sukcesywnie stawia na sport dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa. Od 9 marca 2006 roku przy Zespole Szkół Publicznych w Rozdrażewie działa Uczniowski Klub Sportowy „DOLIWA”. W ramach klubu prowadzone są dwie sekcje: piłki ręcznej i tenisa stołowego. Gmina Rozdrażew organizuje liczne turnieje. Szkołka tenisa co roku przeprowadza zawody w tej dyscyplinie. Podobne zawody organizowane są w siatkówkę plażową. W Rozdrażewie od lat prężnie rozwijała się piłka ręczna i po dziś dzień sport ten jest tu bardzo popularny. Organizowane są różne turnieje, nie tylko dla najmłodszych. Swoje zawody mają także oldboje. Na szkolnej hali odbywają się też zawody w piłkę nożną a w okresie letnim również na wolnym powietrzu. Podczas Dni Rozdrażewa odbywa się tak zwany „Turniej Wsi” podczas którego reprezentacje wszystkich wsi wchodzących w skład Gminy Rozdrażew rywalizują w różnorodnych dyscyplinach. Ponadto w Rozdrażewie rozgrywane są mistrzostwa gminy w szachy, warcaby i badmintona. Znajdują się tu też siłownie napowietrzne.

W Gminie Rozdrażew animatorem życia kulturalnego jest Gminna Biblioteka Publiczna. Biblioteka posiada jedną filię biblioteczną w Nowej Wsi. Biblioteka prowadzi różnorodną działalność kulturalno – artystyczną, edukacyjną i wydawniczą, której celem m. in. jest rozwijanie kultury lokalnej, integrowanie mieszkańców, dbanie o pamięć i szacunek dla tradycji gminy Rozdrażew. Duży nacisk kładzie się tu również na historię. Organizowane są różnego rodzaju spotkania mające na celu pielęgnować historię Rozdrażewa. Biblioteka służy zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa Gminy oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Wypełniając statutowe zadania gromadzi i udostępnia zbiory biblioteczne. W ramach tejże biblioteki działa Dyskusyjny Klub Książki dla dzieci i dorosłych, który ma na celu popularyzację czytelnictwa. Prowadzi spotkania autorskie z pisarzami, lekcje biblioteczne a także głośne czytanie bajek dla dzieci. Prowadzi również działalność kulturalną, naukowo-badawczą, edukacyjną i popularyzatorską oraz wydawniczą. Biblioteka współpracuje z innymi bibliotekami, instytucjami kultury, stowarzyszeniami oraz organami lokalnych władz. Jedną z ciekawszych propozycji kulturalnych jest założenie w Rozdrażewie Kółka Astronomicznego. W Zespole Szkół Publicznych w Rozdrażewie działa natomiast Izba Regionalna Ziemi Rozdrażewskiej. W Izbie tej gromadzone są pamiątki dziedzictwa kulturowego i historycznego regionu. Dzięki niej wzmacnia się poczucie tożsamości regionalnej i aktywizacja środowiska lokalnego. Na stronie internetowej Izby Regionalnej Ziemi Rozdrażewskiej dostępne są zdjęcia, eksponaty i obyczaje związane z gminą Rozdrażew. Poza tym co roku organizowane są wydarzenia kulturalne na dużą skalę. W ciągu ostatnich trzech lat Gminna Biblioteka Publiczna organizowała między innymi: lekcje biblioteczne dla uczniów Szkoły Podstawowej, spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki dla Młodzieży i Dorosłych, przedstawienia teatralne, spotkanie z genealogiem Maciejem Kowalczykiem, obchody Dnia Bibliotekarza i Bibliotek, wystawy fotograficzne, warsztaty o historii Rozdrażewa, konferencje, liczne wycieczki, spotkania autorskie ze znanymi osobistościami, lekcje biblioteczne dla dzieci z Publicznego Przedszkola w Filii GBP w Nowej Wsi, zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży, liczne akcje czytania bajek dla dzieci, obchody stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości, obchody dotyczące rocznicy Powstania Wielkopolskiego.

Tabela nr 28. Księgozbiór i wypożyczenia zbiorów na zewnątrz

Rok	2017	2018	2019	2020
Księgozbiór	23 859	24 033	24 739	24 528
Liczba wypożyczonych pozycji	7 870	7 363	7 363	5 299

Źródło danych: Gminna Biblioteka Publiczna w Rozdrażewie

Tabela nr 29. Liczba czytelników (aktywnie wypożyczających)

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba czytelników	646	636	576	486

Źródło danych: Gminna Biblioteka Publiczna w Rozdrażewie

Analizując przedstawione dane można zauważyć, iż zbiory biblioteczne są coraz większe do 2019 roku, w 2020 roku księgozbiór zmalał. Systematycznie maleje liczba wypożyczanych zbiorów oraz liczba aktywnie wypożyczających książki. Najmniejsze liczby są w 2020 roku jest to spowodowane pandemią koronawirusa i ograniczoną możliwością bezpośrednich kontaktów.

Celem jest, by Gminna Biblioteka Publiczna w Rozdrażewie była nowoczesnym ośrodkiem informacji, popularyzacji czytelnictwa, edukacji, komunikacji oraz kultury, gdzie pielęgnuje się pamięć o przeszłości i kreuje przyszłość.

12. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy. Głównym celem współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie Rozdrażew jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców. Do priorytetowych działań publicznych gminy wskazanych w programie uchwalonym w 2021 roku należały zadania z zakresu:

- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego;
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej;
- integracji i zagospodarowania wolnego czasu osób w wieku emerytalnym;
- edukacji pozaszkolnej – rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym organizacji wakacyjnego wypoczynku dzieci i młodzieży.

W 2021 r. na realizację zadań publicznych objętych programem planuje się kwotę 45.000 zł. Warto wspomnieć że na terenie gminy Rozdrażew działa również kilka organizacji społecznych które prowadzą różne działania.

13. EDUKACJA I WYCHOWANIE

Polityka społeczna zajmuje się dziećmi jako grupą wymagającą szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wspomaganie rozwoju oraz wyrównywaniu szans życiowych poprzez organizowanie wychowania przedszkolnego i edukacji szkolnej oraz różnych form zajęć pozaszkolnych i wypoczynku.

W Gminie Rozdrażew istnieją trzy przedszkola. Dwa z nich są publiczne, natomiast jedno z nich – Przedszkole MONTESSORI jest przedszkolem prywatnym. Oddziały przedszkolne znajdują się w Szkole Podstawowej w Rozdrażewie a także Szkole

Podstawowej w Dzielicach, w Dąbrowie oraz w Grębowie. Wszystkie te Szkoły są szkołami filialnymi Szkoły w Rozdrażewie. W gminie działają także 2 szkoły podstawowe w Rozdrażewie i w Nowej Wsi. Na terenie gminy Rozdrażew nie ma placówek zapewniających opiekę dla dzieci do lat 3.

Tabela nr 30. Placówki oświatowe w Gminie Rozdrażew

Lp.	Nazwa placówki	Adres placówki
1.	Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie	ul. Krotoszyńska 42, 63-708 Rozdrażew
2.	Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie filia w Dzielicach	Dzielice 4, 63-708 Rozdrażew
3.	Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie filia w Grębowie	Grębów 33, 63-708 Rozdrażew
4.	Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie filia w Dąbrowie	Dąbrowa 26, 63-708 Rozdrażew
5.	Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi	Nowa Wieś 36, 63-708 Rozdrażew
6.	Publiczne Przedszkole w Rozdrażewie	ul. Krotoszyńska 9a, 63-708 Rozdrażew
7.	Oddziały Przedszkolne w SP Rozdrażew	ul. Krotoszyńska 42, 63-708 Rozdrażew
8.	Oddział przedszkolny w Szkole Filialnej w Dzielicach	Dzielice 4, 63-708 Rozdrażew
9.	Oddział przedszkolny w Szkole Filialnej w Grębowie	Grębów 33, 63-708 Rozdrażew
10.	Oddział przedszkolny w Szkole Filialnej w Dąbrowie	Dąbrowa 26, 63-708 Rozdrażew
11.	Przedszkole MONTESSORI	ul. Rynek 3, 63-708 Rozdrażew
12.	Publiczne Przedszkole w Nowej Wsi	Nowa Wieś 48, 63-708 Rozdrażew

Źródło danych: Gminny Zespół Szkół i Przedszkoli w Rozdrażewie

W ciągu trzech lat 2017- 2019 liczba przedszkolaków sukcesywnie malała, w roku 2020 liczba ta wzrosła, co pokazuje następująca tabela:

Tabela nr 31. Liczba dzieci w przedszkolach w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba	208	193	189	224

Źródło danych: Gminny Zespół Szkół i Przedszkoli w Rozdrażewie

Stale rośnie odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym.

Tabela nr 32. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat

Rok	2017	2018	2019	2020
Wartość wskaźnika %	76	78	82,4	Brak danych

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny

W 2017 roku jeden z przedszkolaków odbierał kształcenie specjalne, z kolei w 2020 roku było czterech takich przedszkolaków. Liczba uczniów szkół podstawowych w poszczególnych latach szkolnych utrzymywała się na podobnym poziomie. W 2017 roku do szkół podstawowych na terenie gminy Rozdrażew uczęszczało 474 uczniów w tym 73 uczniów do tzw. „zerówek”. W 2018 roku liczba uczniów w szkołach wynosiła 486 uczniów (58 uczęszczało do „zerówek”) z kolei w 2019 roku liczba uczniów uczęszczających do szkół wynosiła 432 (50) i w 2020 roku - 449. Każdego roku wśród uczniów znajdował się jeden uczestnik zajęć rewalidacyjnych. W 2017 oraz w 2018 roku w szkołach 11 uczniów odbierało kształcenie specjalne, w 2020 roku ich liczba wynosiła 7.

Tabela nr 33. Liczba uczniów w latach 2017-2020

Rok	2017	2018	2019	2020
Liczba uczniów	474	486	432	449

Źródło danych: Gminny Zespół Szkół i Przedszkoli w Rozdrażewie

Placówki oświatowe w Rozdrażewie w roku 2017 zatrudniały nauczycieli w wymiarze 65,77 etatu, z kolei obsługę szkoły w wymiarze 18,45 etatu (łącznie 84,22 etatu). W 2018 roku etat nauczycieli wynosił 65,41 etatu z kolei etat na obsługę szkoły 17,20 etatu (łącznie: 82,61). W 2019 roku placówki oświatowe przeznaczyły na nauczycieli 63,33 etatu a na obsługę szkoły 18,75 etatu (łącznie 82,08 etatu).

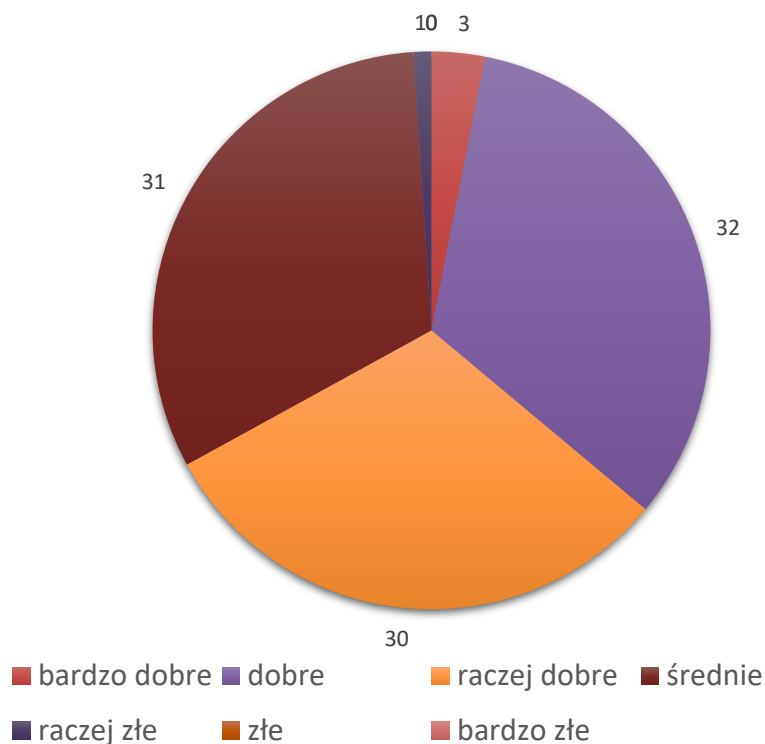
Szkoła Podstawowa w Rozdrażewie wyposażona jest w sprzęty komputerowe (łącznie 114 komputerów i laptopów wykorzystywanych do celów dydaktycznych oraz 20 pozostałych komputerów), tablice interaktywne (w tym tablice multimedialne), drukarki, tablety, telewizory czy projektory multimedialne. Szkoła zapewnia też dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki, pielęgniarki czy pedagoga szkolnego. Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi może łącznie trzynastoma komputerami, czterema laptopami, dwudziestoma tabletami oraz czternastoma notebookami. Sprzęty te mają za zadanie ułatwić naukę uczniom. Z kolei Przedszkole w Rozdrażewie mając na uwadze najmłodsze dzieci zaopatrzyło się w magiczny dywan z pakietem FUN. Szkoły zapewniają wiele zajęć pozalekcyjnych tj. zajęcia artystyczne z chórem oraz zespołami artystycznymi, zajęcia językowe, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, zapewniona jest opieka świetlicowa a także zajęcia w zakresie doradztwa zawodowego. W szkole działa też Uczniowski Klub Sportowy „DOLIWA” w którym można trenować tenis stołowy i piłkę ręczną. W 2019 roku rozpoczęto też zajęcia logopedyczne.

14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE w ŚRODOWISKU LOKALNYM”

Badania ankietowe przeprowadzono w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Rozdrażew. Wyniki zostały opracowane na podstawie 98 ankiet, anonimowo wypełnionych przez mieszkańców Gminy Rozdrażew. Część pytań w ankietach zadawane były z możliwością udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi zgodnie z podanymi poleceniami. W badaniu ankietowym wzięły udział 55 kobiet i 39 mężczyzn. Cztery osoby nie wskazały swojej płci. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku powyżej 60 lat (31%) oraz w przedziale wiekowym 46-60 lat (29%). Głównie osoby z wykształceniem średnim (42%) i wyższym (39%) udzielały odpowiedzi na pytania ankietowe. Grupa 66% osób biorących udział w ankiecie to osoby pracujące, a 32% to osoby niepracujące.

Wykres 1. Ogólne warunki życia mieszkańców Gminy

Jak Pani/Pan ocenia ogólne warunki życia mieszkańców naszej Gminy?

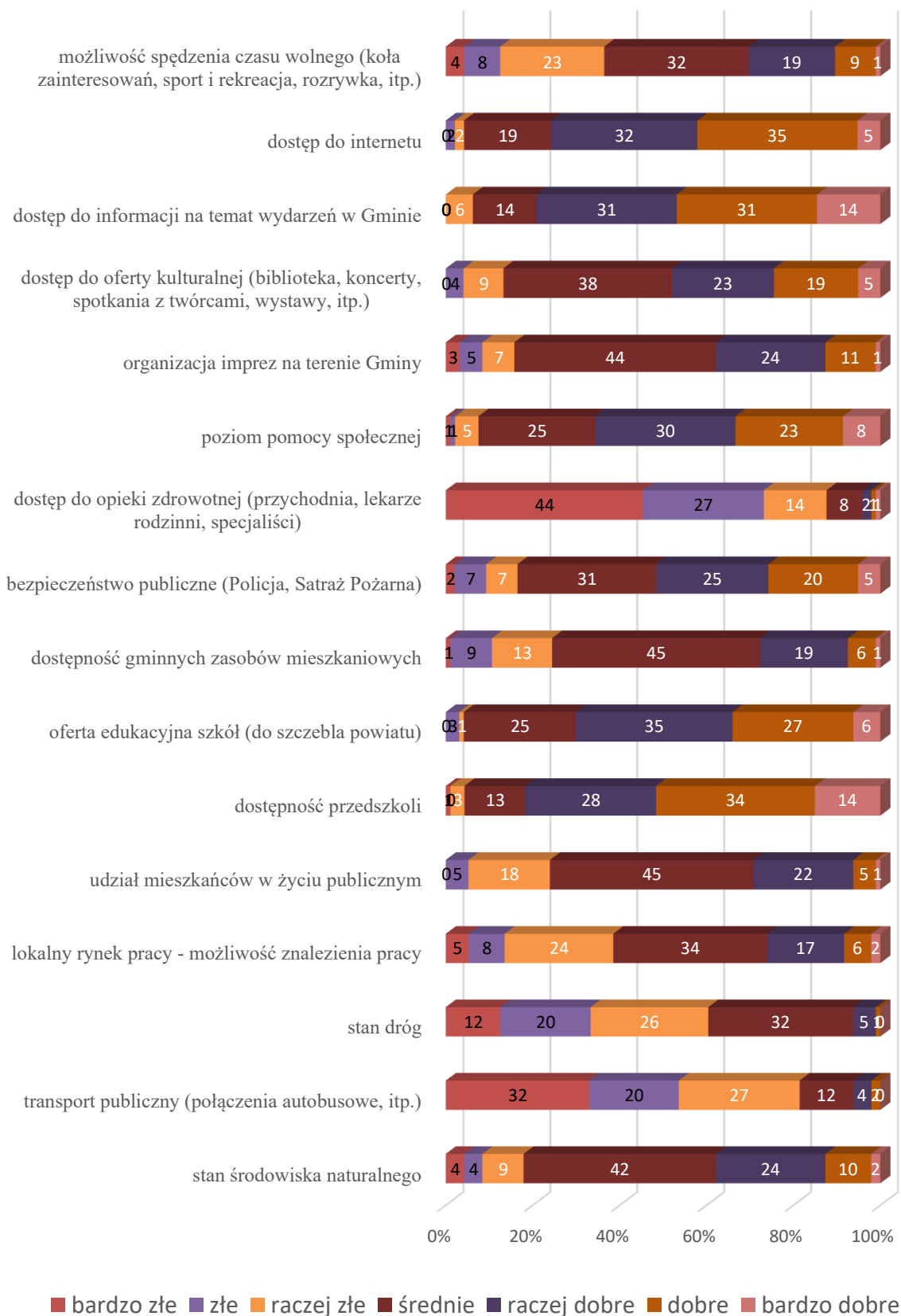
Ankietowani ocenili wysoko ogólne warunki życia w gminie wskazując jako:

- *dobre* – 32 osoby,
- *raczej dobre* – 30 osób,
- *średnie* – 31 osób.

Warunki życia określone w badaniu jako *bardzo dobre* podały 3 osoby.
Ocenę *raczej złe* wskazała 1 osoba.

Wykres 2. Stopień zadowolenia z warunków życia w gminie

W jakim stopniu jest Pani/Pan zadowolona/y z następujących warunków życia w Gminie

Mieszkańcy Gminy oceniając warunki życia najczęściej wybierali ocenę *średnie*:

- *udział mieszkańców w życiu publicznym* - 45 osób
- *dostępność gminnych zasobów mieszkaniowych* – 45 osób
- *organizacja imprez na terenie gminy* – 44 osoby
- *stan środowiska naturalnego* – 42 osoby

Jako *raczej dobre* uznano:

- *dostęp do Internetu* – 32 osoby
- *dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie* – 31 osób
- *poziom pomocy społecznej* – 30 osób

Jako *dobre* wskazano:

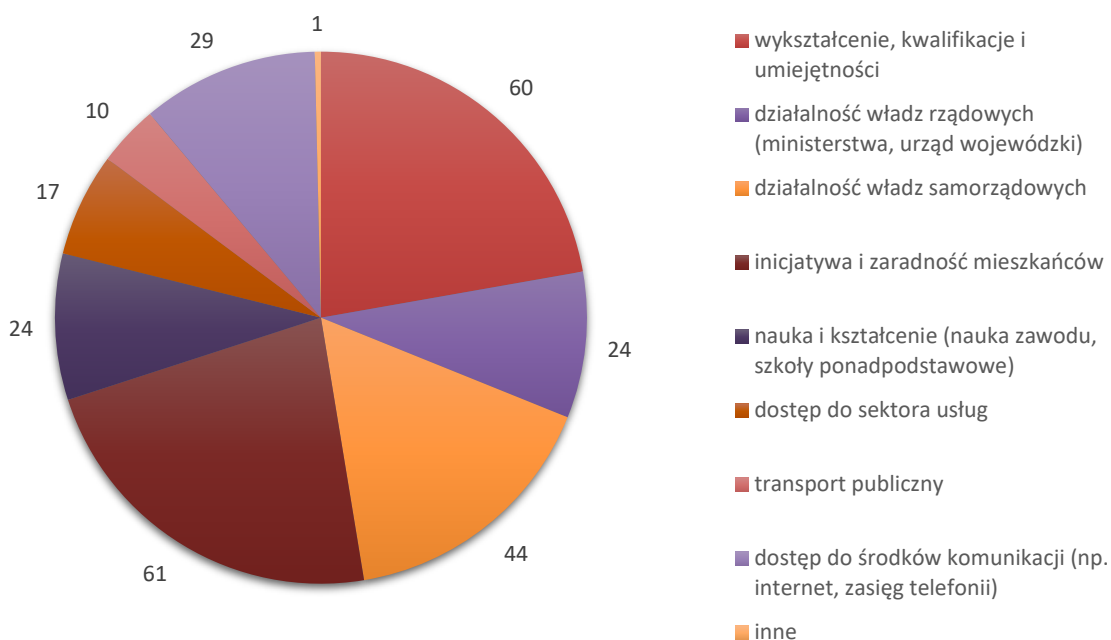
- *dostęp do Internetu* – 35 osób
- *dostępność przedszkoli* – 34 osoby
- *dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie* – 31 osób

Najwięcej ocen *bardzo złe, złe i raczej złe* otrzymały zagadnienia:

- *dostęp do opieki zdrowotnej* – 85 osób
- *transport publiczny* – 79 osób
- *stan dróg* – 58 osób

Wykres 3. Standard życia

Największy wpływ na standard życia mają:

Mieszkańcy wskazali w ankietach, że największy wpływ na standard życia mają:

- *inicjatywa i zaradność mieszkańców* – 61 osób
- *wykształcenie, kwalifikacje i umiejętności* – 60 osób
- *działalność władz samorządowych* – 44 osoby

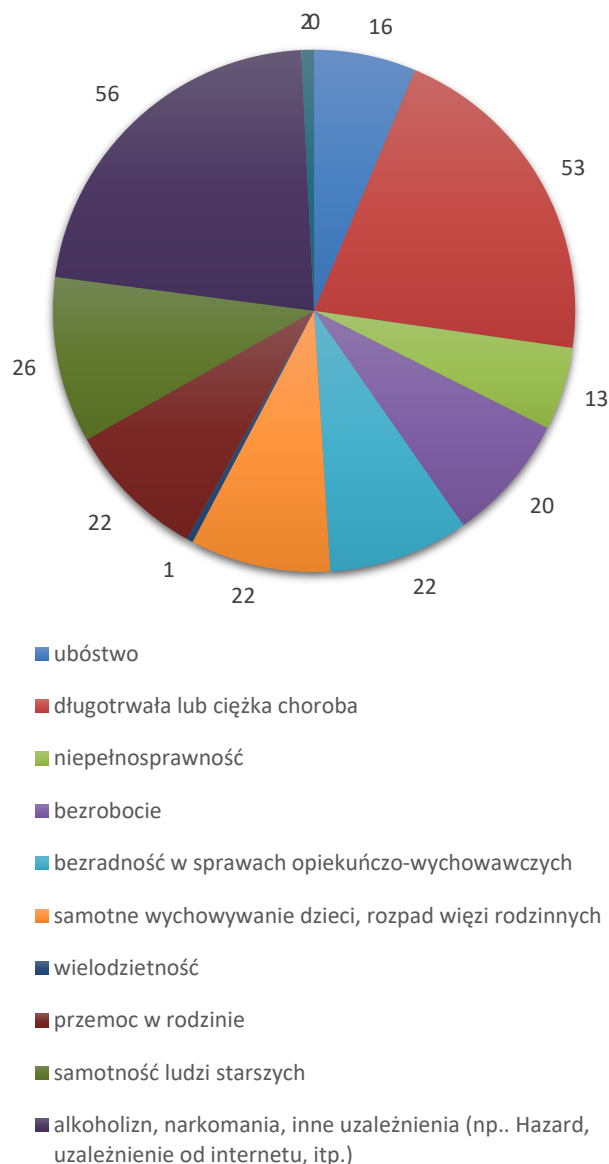
Natomiast jako najmniejsze znaczenie wskazano *transport publiczny*.

Jedna z ankiet w części *inne* zawierała wpis: *za mało tras rowerowych*.

Wykres 4. Problemy społeczne mieszkańców Gminy powodujące trudne warunki życia

Jakie są główne przyczyny problemów społecznych mieszkańców Gminy powodujące trudne warunki życia?

Głównymi przyczynami problemów społecznych mieszkańców Gminy według ankietowanych są:

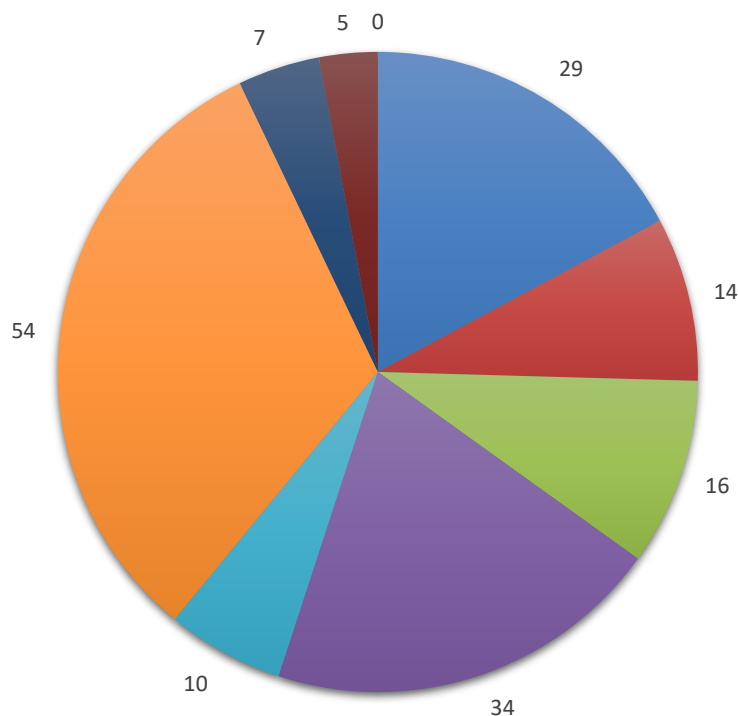
- *alkoholizm, narkomania, inne uzależnienia* – 56 osób
- *długotrwała lub ciężka choroba* – 53 osoby

Respondenci zwrócili również uwagę na następujące zagadnienia: *samotność ludzi starszych* (26 osób), *bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych* (22 osoby), *samotne wychowywanie dzieci, rozpad więzi rodzinnych* (22 osoby), *przemoc w rodzinie* (22 osoby), *bezrobocie* (20 osób).

Wielodzietność (1 osoba) i *bezdomność* (2 osoby), zdaniem mieszkańców Gminy, nie stanowią głównej przyczyny problemów społecznych.

Wykres 5. Obszary wykluczenia społecznego na terenie Gminy

Jeżeli Pani/Pana zdaniem na terenie Gminy występują obszary wykluczenia społecznego, to kogo dotyczą?

- osób z niepełnosprawności i ich rodzin
- rodzin i osób z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodzin wielodzietnych i niepełnych
- rodzin z problemem przemocy domowej
- osób starszych i samotnych
- osób bezrobotnych
- osób i rodzin dotkniętych problemem uzależnień
- osób opuszczających zakłady karne
- osób bezdomnych
- inne

Mieszkańcy wskazali główne trzy obszary wykluczenia:

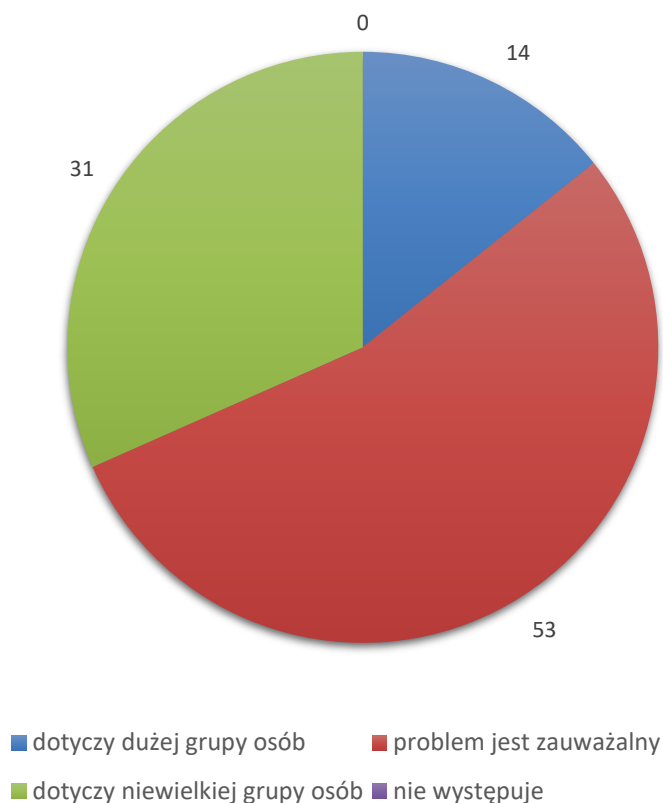
- rodziny i osoby dotknięte problemem uzależnień – 54 osoby
- osoby starsze i samotne – 34 osoby
- osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny – 29 osób

W niewielkim stopniu do obszarów wykluczenia społecznego zostały wskazane osoby bezdomne i osoby opuszczające zakłady karne (5 i 7 osób).

W części ankiety inne dodano zapis: osoby agresywne wobec otoczenia.

Wykres 6. Problemy związane z nadużywaniem alkoholu wśród mieszkańców Gmin

Czy Pani/Pana zdaniem na terenie Gminy występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu wśród mieszkańców?

Ankietowani najczęściej wskazywali, że problem z nadużywaniem alkoholu wśród mieszkańców *jest zauważalny* – 53 osoby.

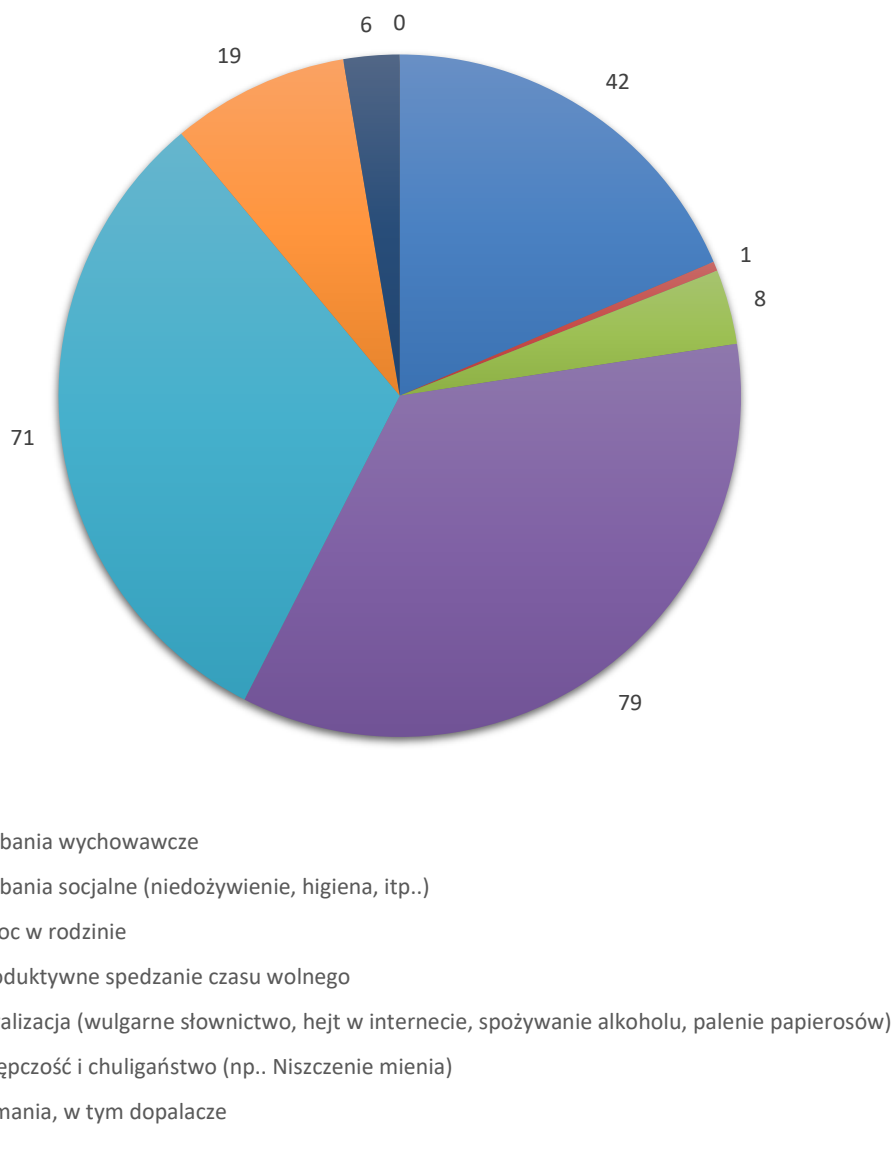
Druga co do wielkości część respondentów odpowiedziała, że *dotyczy niewielkiej grupy osób* – 31 osób.

Grupa 14 ankietowanych wskazała, że problem *dotyczy dużej grupy osób*.

Żadna z osób biorących udział w ankiecie nie wskazała, że problem *nie występuje*.

Wykres 7. Negatywne zjawiska występujące na terenie gminy odnoszące się do dzieci i młodzieży

Jakie negatywne zjawiska na terenie Gminy odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani /Pan najczęściej?

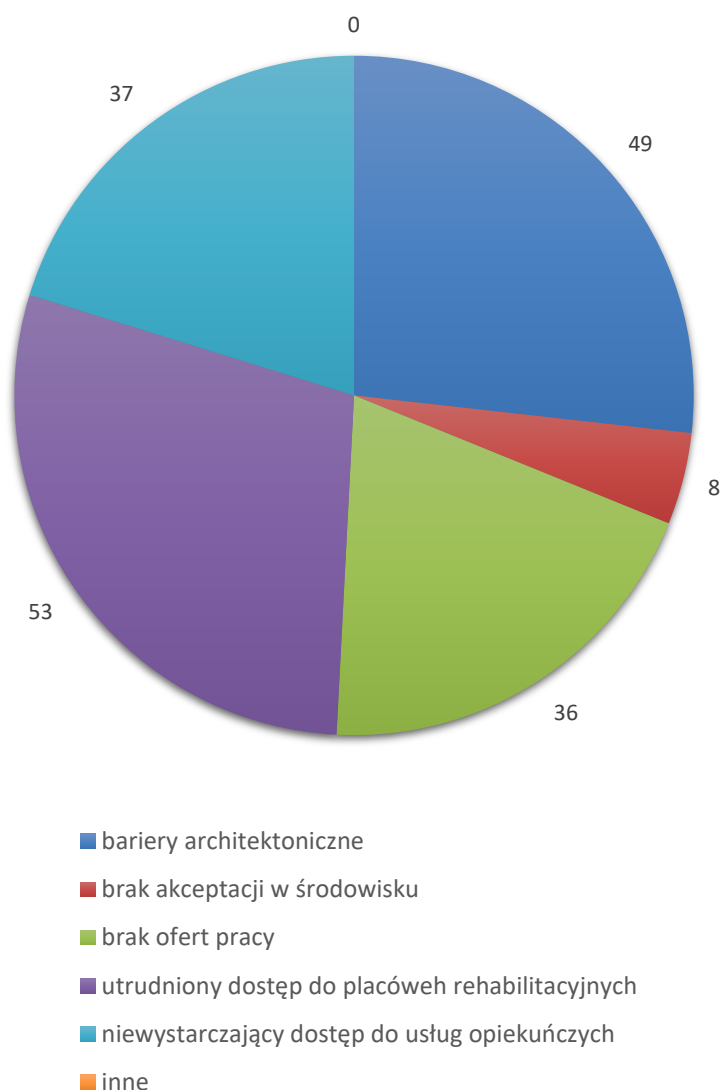
Mieszkańcy wskazali na trzy główne negatywne zjawiska występujące na terenie gminy i odnoszące się do dzieci i młodzieży:

- *bezproduktywne spędzanie czasu wolnego* – 79 osób
- *demoralizacja* – 71 osób
- *zaniedbania wychowawcze* – 42 osoby

Z ankiet wynika natomiast, że na terenie Gminy zjawisko *zaniedbania socjalnego* (1 osoba) nie jest zauważalne.

Wykres 8. Problemy osób z niepełnosprawnością

Jakich problemów najczęściej doświadczają osoby z niepełnosprawnościami?

Wskazano dwa główne problemy dotyczące osoby z niepełnosprawnością:

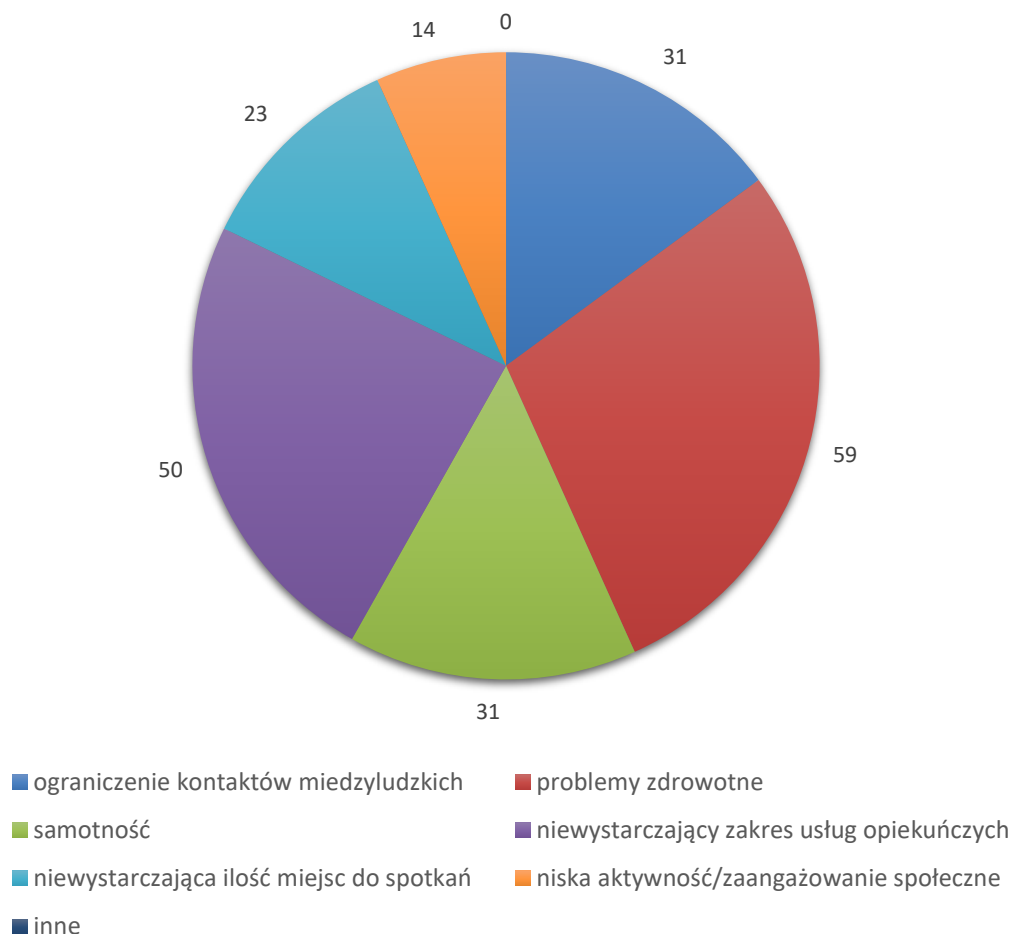
- *utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych* – 53 osoby
- *bariery architektoniczne* – 49 osób

Zwrócono również uwagę na problem z *niewystarczającym dostępem do usług opiekuńczych* (37 osób) i *brakiem ofert pracy* (36 osób).

Problem *braku akceptacji w środowisku* wskazało 8 osób.

Wykres 9. Problemy społeczne osób starszych występujące na terenie gminy

Jakie problemy społeczne wobec osób starszych występują na terenie Gminy?

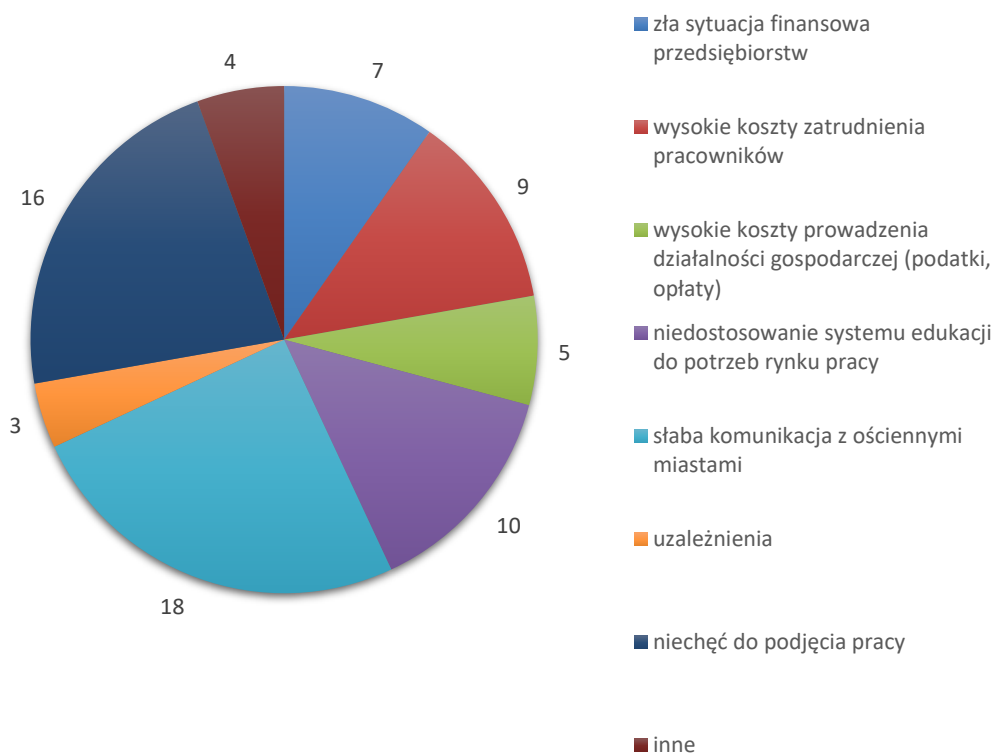
Ankietowani wskazali dwa główne problemy społeczne dotyczące osoby starsze na terenie Gminy:

- *problemy zdrowotne* – 59 osób
- *niewystarczający zakres usług opiekuńczych* – 50 osób

Respondenci zaznaczyli w ankietach także temat *ograniczenia kontaktów międzyludzkich* (31 osób) i *samotności* wśród osób starszych (31 osób).

Wykres 10. Problem bezrobocia na terenie gminy i jego przyczyny

Czy według Pani/Pana na terenie Gminy występuje problem bezrobocia?
Jeśli tak, proszę wskazać główne przyczyny jego występowania

Problem występowania bezrobocia na terenie gminy wskazało 68 osób.

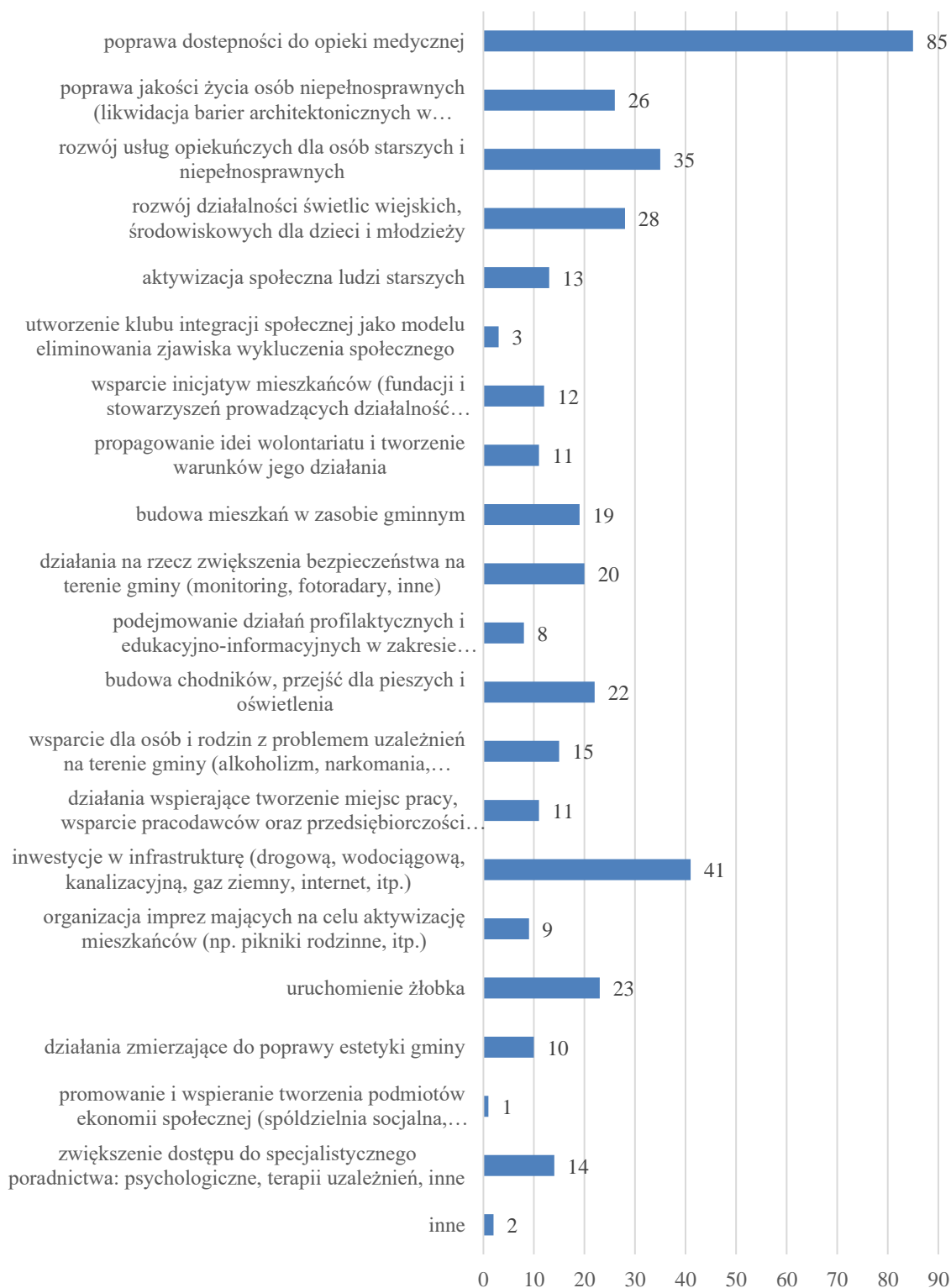
Jako główne przyczyny występowania tego problemu uznano:

- słabą komunikację z ościennymi miastami – 18 osób
- niechęć do podjęcia pracy – 16 osób

Wśród przyczyn w części *inne* pojawiły się trzy zapisy: *brak ofert pracy, niska różnorodność branżowa – brak niektórych zawodów, niska różnorodność ofert pracy.*

Wykres 11. Propozycje rozwiązań najważniejszych problemów społecznych mieszkańców gminy

Na co w Pani/Pana opinii samorząd lokalny winien położyć największy nacisk w celu rozwiązania najważniejszych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy Gminy?

W opinii osób ankietowanych najważniejszym problemem społecznym do rozwiązania przez samorząd lokalny jest:

- *poprawa dostępności do opieki medycznej – 87%.*

Zwrócono również uwagę na potrzeby:

- *inwestycji w infrastrukturę – 42%*
- *rozwoju usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych – 36%*

Inne problemy, które zostały wskazane przez mieszkańców jako wymagające rozwiązania to:

- *rozwój działalności świetlic wiejskich, środowiskowych dla dzieci i młodzieży – 29%*
- *poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych – 27%,*
- *uruchomienie żłobka – 23%,*
- *budowa chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia – 22%.*

Ankietowani (7 osób) wskazali w części *inne* następujące propozycje problemów do rozwiązania przez samorząd lokalny:

- *zanieczyszczenie rowów we wsi Rozdrażewek (3 osoby)*
- *wypuszczanie ścieków do rowów (2 osoby)*
- *zadbanie o czystość rowów melioracyjnych (1 osoba)*
- *rozbudowa szlaków turystycznych – rowerowych (1 osoba)*

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów: *strengths* („S” – siły, atuty, mocne strony), *weaknesses* („W” – słabości, słabe strony), *opportunities* („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym), *threats* („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne). Bazuje na prostej klasyfikacji – czynniki wpływające na aktualną i przyszłą pozycję jednostki dzieli się na:

- ✓ miejsce występowania; mające charakter wewnętrzny oraz zewnętrzny w stosunku do jednostki
- ✓ charakter oddziaływania; wpływające pozytywnie lub negatywnie na jednostkę.

Krzyżując te podziały wyróżnia się następujące kategorie czynników:

- ✓ wewnętrzne pozytywne – mocne strony (S),
- ✓ wewnętrzne negatywne – słabe strony (W),
- ✓ zewnętrzne pozytywne – szanse (O),
- ✓ zewnętrzne negatywne – zagrożenia (T).

Na spotkaniu konsultacyjnym z zespołem zaangażowanym w opracowanie strategii, poproszono o wskazanie czynników i ich ocenę, w skali 1-6, jaki jest Pana/i zdaniem wpływ poszczególnych czynników na funkcjonowanie Gminy Rozdrażew, gdzie ocena „1” oznacza bardzo niski wpływ, zaś „6” – bardzo wysoki wpływ.

Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Karta oceny czynników w analizie SWOT Gminy Rozdrażew na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2021-2026			
Silne strony		Słabe strony	
Nazwa czynnika	Ocena [skala 1-6]	Nazwa czynnika	Ocena [skala 1-6]
dobra jakość infrastruktury placówek oświatowych	5,5	utrudniony dostęp do opieki lekarskiej	5,83
dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego	5,16	rosnące zagrożenie uzależnieniami (np. od alkoholu, narkotyków w tym dopalaczy, od gier komputerowych)	5,17
stabilny i sprawnie działający system pomocy społecznej	5,0	niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie	4,0
dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych	5,0	brak żłobka w gminie	4,0
funkcjonowanie w gminie koła Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Kół Gospodyń Wiejskich	5,5	mała liczba aktywnych i prężnie działających organizacji pozarządowych w obszarze polityki społecznej	4,66
stabilność finansowania działań w zakresie profilaktyki uzależnień, skierowana do dzieci i młodzieży	4,66	rosnąca liczba bezrobotnych w ramach trzeciego profilu (często rejestrujących się w Powiatowym	4,0

organizowana w szkołach		Urządzie Pracy jedynie dla uzyskania ubezpieczenia a nie podjęcia zatrudnienia	
działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, Punktu Konsultacyjnego	4,83	brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	5,17
funkcjonowanie wolontariatu przy parafii rzymskokatolickiej w Rozdrażewie, w tym obecność wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne	4,5	brak kompleksowych usług i świadczeń skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych	4,67
Suma skali ocen	40,15	Suma skali ocen	37,5
Szanse		Zagrożenia	
<i>Nazwa czynnika</i>	Ocena [skala 1-6]	<i>Nazwa czynnika</i>	Ocena [skala 1-6]
tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży; świetlic umożliwiających organizację zajęć pozaszkolnych, rozwój zainteresowań, aktywne spędzenie czasu wolnego	5,5	obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej, coraz większy dostęp do używek	5,33
rozwój oferty spędzania czasu wolnego, dla mieszkańców gminy, w tym infrastruktury mu służącej	5,0	zwiększająca się liczba osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych	5,33
zwiększająca się świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie	5,16	niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; nakładanie na gminy nowych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego	5,16
rozwijanie nowych form aktywności wśród seniorów i osób z niepełnosprawnościami	5,0	rosnące zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej	5,16
tworzenie placówek wsparcia dziennego dla seniorów – np. Klub Seniora	4,66	kryzys rodziny i rozluźnienie więzi rodzinnych	5,0
rozwój współpracy i partnerstw z organizacjami pozarządowymi w celu rozwiązywania problemów społecznych	4,5	niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale i brak aktywności w poszukiwaniu pracy	4,5
motywowanie społeczności gminnej do zaangażowania się w rozwiązywanie problemów mieszkańców	4,5	wzrost poziomu bezrobocia i spadek dynamiki w gospodarce spowodowany epidemią Covid-19	4,83
dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, środków unijnych, funduszy rządowych, polityka senioralna państwa (Rządowy Program „Senior +” „Aktywni+”	5,0	występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych	4,33

„Opieka 75” itp.); polityka prorodzinna państwa (program „Rodzina 500 +”, program „Maluch +” itp.);			
Suma skali ocen	39,32	Suma skali ocen	39,64

Wyniki analizy SWOT wskazują na kierunki działań gminy. Strategia konserwatywna (maxi-mini), czyli przewaga mocnych stron nad słabymi i zagrożeń nad szansami, wskazuje na wykorzystanie mocnych stron w celu uniknięcia lub zneutralizowania zagrożeń. W opisywanej sytuacji źródłem trudności rozwojowych gminy jest niekorzystny dla niej układ warunków zewnętrznych. Gmina może mu przeciwstawić duży potencjał wewnętrzny i próbować przewyciężyć zagrożenia, wykorzystując do maksimum swoje mocne strony.

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, pozwoliły na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych
- Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia
- Przeciwdziałanie uzależnieniom, przemocy w rodzinie
- Wspieranie rodzin
- Wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży
- Zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin
- Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego

Pozwoliło to na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Rozdrażew na lata 2021-2026. Zostały one przedstawione w formie wizji i misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- **skuteczna polityka społeczna wobec osób starszych i niepełnosprawnych**
- **zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.**
- **wzmacnianie osób, rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.**
- **rozwijanie kapitału społecznego i ludzkiego.**

Cele strategiczne są wypadkową uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, wskazanych w analizie SWOT gdzie, wskazano strategię rozwoju konserwatywną maxi-mini, wykorzystanie mocnych stron w celu uniknięcia lub zneutralizowania zagrożeń.

III. PROGRAMOWANIE

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew na lata 2021-2026 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana **wizja**, która brzmi:

„Gmina Rozdrażew miejscem przyjaznym dla mieszkańców, zapewniającym wysoki poziom i jakość życia, z szeroką dostępnością do usług społecznych oraz warunkami sprzyjającymi rozwojowi lokalnego kapitału społecznego.”

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca **misja**:

„Skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, czerpiąca z ich potencjału, zmierzająca do rozwiązywania problemów społecznych.”

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ, WSKAŹNIKI MONITORINGU

Zaproponowane cele są konsekwencją i wynikają ze zidentyfikowanych problemów społecznych.

CEL STRATEGICZNY 1.: skuteczna polityka społeczna wobec osób starszych i niepełnosprawnych			
Cele operacyjne:			
1. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.			
2. Doskonalenie usług dla osób starszych, niepełnosprawnych.			
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.1.: Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społeczności lokalnej.			
1. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób niepełnosprawnych i starszych z wykorzystaniem ich potencjału,			
2. Podejmowanie i rozszerzenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych,			
3. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanego do osób starszych, niepełnosprawnych.			
Wskaźniki monitoringu celu 1.1.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba inicjatyw skierowanych do osób starszych, niepełnosprawnych	18	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	PZERiI koło Rozdrażew
Liczba zajęć dla seniorów, organizowanych przez organizacje pozarządowe oraz liczba ich uczestników	6/80	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	Urząd Gminy PZERiI koło Rozdrażew
Liczba projektów z zakresu animacji i integracji międzypokoleniowej realizowanych we współpracy przedszkoli, szkół, stowarzyszeń	1 projekt w tym 2 rodzaje zajęć	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	PZERiI koło Rozdrażew
Kierunki działań do celu operacyjnego 1.2.: Doskonalenie usług dla osób starszych, niepełnosprawnych.			
1. Doskonalenie i rozwijanie systemu świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,			
2. Rozwijanie dziennych form wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym poprzez współpracę z sektorem pozarządowym,			
3. Rozwijanie i doskonalenie systemu pomocy osobom z niepełnosprawnościami m.in. przez realizację usług asystenckich, ośrodki wsparcia pobytu dziennego.			
4. Promocja wolontariatu, solidarność międzypokoleniowa,			
Wskaźniki monitoringu celu 1.2.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną	12	20	GOPS
Liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych	0	5	GOPS

pomocą w formie usług opiekuńczych			
Liczba osób korzystających z usług rehabilitacyjnych	0	26	GOPS
Liczba utworzonych miejsc wsparcia dziennego dla osób starszych, niepełnosprawnych	0	w zależności od możliwości finansowych gminy i niezbędnych potrzeb	GOPS
Liczba osób objętych usługami asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej	7	10	GOPS, PCPR
Liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą	3	zależna od ilości osób wymagających wsparcia	GOPS
Liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej	3	zależna od ilości osób wymagających wsparcia	GOPS
Liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne	5	tendencja rosnąca 10	dane podmiotów zaangażowanych
Czas realizacji:			
Lata 2021-2026			
Realizatorzy:			
Wójt Gminy Rozdrażew, Rada Gminy Rozdrażew, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie, Urząd Gminy w Rozdrażewie.			
Partnerzy w realizacji:			
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, placówki dla bezdomnych, środowiskowe domy samopomocy, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także Kościół, społeczność lokalna.			
Źródła finansowania:			
Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. Fundusz Solidarnościowy, fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.			
Prognoza zmian:			
➤ efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,			
➤ lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,			
➤ większy dostęp do wsparcia w formie usług opiekuńczych, rehabilitacyjnych			
➤ wzrost liczby wolontariuszy, działających na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych.			
CEL STRATEGICZNY 2.: Zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej i wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.			
Cele operacyjne			
1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.			
2. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom dotkniętych problemami uzależnień i przemocy.			
3. Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień			

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.1.: Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.			
1. Zwiększenie dostępu mieszkańców do świadczeń zdrowotnych,			
2. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej,			
Wskaźniki monitoringu celu 2.1.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	1.616	tendencja rosnąca	GUS
Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	17	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG sprawozdanie z realizacji Narodowego Programu Zdrowia
Badania profilaktyczne mieszkańców	4	tendencja rosnąca	UG, Urząd Marszałkowski
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.2.: Udzielanie pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy			
1. Pomoc dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w tym prowadzenie punktu konsultacyjnego.			
2. Wspieranie rodzin z problemem alkoholizmu i przemocy w rodzinie			
Wskaźniki monitoringu celu 2.2.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego	0	rosnąca w zależności od ilości osób zainteresowanych	GKRPA
Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	14	zależna od ilości rodzin wymagających wsparcia	GOPS
Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie	1	zależna od ilości rodzin wymagających wsparcia	GOPS
Liczba złożonych wniosków do Komisji na leczenie bez zgody	5	zależna od ilości wniosków złożonych do Komisji	GKRPA
Liczba kierowanych sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych	5	zależna od interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	GOPS
Kierunki działań do celu operacyjnego 2.3.: Rozwój zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień			
1. Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Rozdrażew, zgodnie z istniejącą diagnozą problemów i potrzeb oraz wynikającymi z niej celami i kierunkami interwencji.			
2. Współpraca ze szkołami i placówkami oświatowymi w zakresie realizacji programów i warsztatów profilaktycznych, pozalekcyjnych zajęć sportowych			
3. Organizowanie i finansowanie w szkołach konkursów o tematyce profilaktycznej.			

Wskaźniki monitoringu celu 2.3.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba przeprowadzonych programów i konkursów profilaktycznych, pozalekcyjnych zajęć sportowych	3	5	GKRPA
Liczba działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie alkoholizmu, przeciwdziałania przemocy w rodzinie	3	5	Informacja z realizacji programu przeciwdziałania przemocy
Ilość szkoleń dla służb zajmujących się problematyką alkoholizmu i przemocy	0	1 raz w roku	GKRPA Informacja z realizacji programu przeciwdziałania przemocy
Czas realizacji:			
Lata 2021 - 2026			
Realizatorzy:			
Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny.			
Partnerzy w realizacji:			
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe oraz Kościół, społeczność lokalna.			
Źródło finansowania:			
Budżet samorządowy i centralny, środki samorządowe pochodzące z przeciwdziałania alkoholizmowi, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.			
Prognoza zmian:			
➤ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, oraz zdrowego trybu życia,			
➤ większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie,			
➤ lepszy dostęp do wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie.			
<u>CEL STRATEGICZNY 3.: Wzmacnianie osób, rodzin oraz stwarzanie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.</u>			
Cele operacyjne			
1. Rozwój i wzmocnienie działań wspierających rodziny.			
2. Przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie.			
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki.			
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.1.: Rozwój i wzmocnienie działań wspierających rodziny.			
1. Rozwój pracy socjalnej oraz wsparcia ze strony asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.			
2. Zwiększenie dostępności do pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach oświatowych.			

Wskaźniki monitoringu celu 3.1.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba dzieci przedszkolnych objętych opieką instytucjonalną	224	tendencja rosnąca 250	GZSiP
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w wieku 3-6 lat	82,4	rosnący	GUS
Liczba rodzin objętych pracą socjalną oraz wsparciem asystenta rodziny	6	10	GOPS
Liczba uczniów przypadających na jeden etat pedagoga szkolnego w szkołach podstawowych	449	300	GZSiP
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.2.: Przeciwdziałanie i zwalczanie kryzysów w rodzinie.			
1. Pomoc finansowa i rzeczowa dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej realizowana przez Ośrodek Pomocy Społecznej z systemu pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych oraz pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w tym realizacja programu dożywiania dzieci i osób niesamodzielnych.			
2. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.			
3. Wdrożenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Rozdrażew na lata 2017 - 2022 w tym Prowadzenie procedury Niebieskiej Karty i kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w zajęciach korekcyjnych.			
Wskaźniki monitoringu celu 3.2.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba rodzin otrzymujących świadczenia pieniężne z pomocy społecznej	27	tendencja malejąca	GOPS
Liczba osób objętych programem „Posiłek w szkole”	38	w zależności od ilości dzieci wymagających wsparcia	GOPS
Liczba rodzin otrzymujących świadczenia rodzinne	251	w zależności od osób spełniających kryterium dochodowe	GOPS
Liczba zawartych kontraktów socjalnych w celu zwiększenia poziomu motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej	1	w zależności od ilości rodzin wymagających wsparcia	GOPS
Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	5	w zależności od występujących sytuacji kryzysowych	GOPS

zakończonych założeniem Niebieskiej Karty			
Kierunki działań do celu operacyjnego 3.3.: Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia, opieki.			
1. Tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, w tym świetlic środowiskowych,			
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, między innymi poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce, przyznawanie stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych.			
Wskaźniki monitoringu celu 3.3.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	w zależności od możliwości finansowych gminy i niezbędnych potrzeb	GOPS
Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	27	30	Szkoły z terenu gminy
Liczba uczniów otrzymujących stypendia szkolne i zasiłki szkolne	0	1	GOPS
Czas realizacji:			
Lata 2021-2026			
Realizatorzy:			
Wójt Gminy, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny.			
Partnerzy w realizacji:			
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, oraz Kościół, społeczność lokalna.			
Źródła finansowania:			
Budżet samorządowy, środki rządowe – subwencja oświatowa, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.			
Prognoza zmian:			
➤ spadek rzeczywistej liczby rodzin mających problemy opiekuńczo- wychowawcze,			
➤ usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej,			
➤ zwiększenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce.			
CEL STRATEGICZY 4.:			
Rozwijanie kapitału społecznego i ludzkiego.			
Cele operacyjne			
1. Wspieranie i rozwijanie sektora obywatelskiego oraz podejmowanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.			
2. Profesjonalizacja, rozwijanie lokalnych służb społecznych.			
Kierunki działań do celów operacyjnych 4.1.: Wspieranie i rozwijanie sektora obywatelskiego oraz podejmowanie współpracy z należącymi do niego organizacjami.			

1. Zachęcanie mieszkańców Gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych,			
2. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych,			
Wskaźniki monitoringu celu 4.1.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych	7	w zależności od możliwości finansowych gminy i występujących potrzeb	UG
Liczba organizacji pozarządowymi oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego współpracujących z gminą w ramach rocznego planu współpracy	8	w zależności od możliwości poszczególnych organizatorów	UG
Kierunki działań do celów operacyjnych 4.2.: Profesjonalizacja, rozwijanie lokalnych służb społecznych.			
1. Systematyczne podnoszenie kompetencji przez kadrę Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rozdrażewie.			
2. W razie potrzeby i możliwości poszerzenie kadry GOPS-u o specjalistów, asystenta osoby niepełnosprawnej, asystenta rodziny.			
3. Realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursu).			
Wskaźniki monitoringu celu 4.2.			
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa wskaźnika	Wartość docelowa wskaźnika	Źródło weryfikacji wskaźników
Liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej	3	5	GOPS
Liczba pracowników GOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych	6/1,75	6/2	GOPS
Liczba realizowanych projektów współfinansowanych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej czy z budżetu państwa (w ramach konkursu).	3	w zależności od ogłaszanych konkursów i możliwości gminy	UG/GOPS
Czas realizacji:			
Lata 2021-2026			
Realizatorzy:			
Wójt Gminy Rozdrażew, Rada Gminy, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.			
Partnerzy w realizacji:			
Wielkopolski Urząd Wojewódzki, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.			

Źródło finansowania:
Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
Prognoza zmian:
➤ różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym,
➤ większe kompetencje kadr pomocy społecznej,

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w Gminie niezbędne jest przekazywanie i analizowanie poniższych sprawozdań:

- Oceny zasobów pomocy społecznej.
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi w tym z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
- Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- Planu współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Wartość bazowa wskaźnika monitoringu podana w powyższym opracowaniu to dane za 2020 rok. Na wysokość niektórych wskaźników miał wpływ występujący stan zagrożenia epidemicznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rozdrażew na lata 2021-2026 nie stanowi zamkniętego zbioru i katalogu działań. Wraz z rozpoznawanymi potrzebami możliwe jest projektowanie nowych przedsięwzięć, będących odpowiedzią na aktualne wyzwania. W okresie czasu, który obejmuje strategia, wdrażane i realizowane będą, w zależności od potrzeb, programy i projekty dotyczące poszczególnych obszarów problemów społecznych, między innymi wspierania osób starszych, niepełnosprawnych, wspierania rodziny i dzieci, wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców.

3. RAMY FINANSOWE.

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 lit. c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych strategii. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano wielkość wydatków w budżecie gminy na pomoc społeczną oraz w inne obszary polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, w tym rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Poniższe tabele przedstawiają analizę wydatków w działach powiązanych z pomocą społeczną w latach 2016-2020

Tabela nr 34. Analiza wydatków w budżecie ops w latach 2016-2020 (zł)

Dział/Rok	2016	2017	2018	2019	2020
852 pomoc społeczna	325.699	339.558	360.310	374.025	435.611
853 pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	-	43.933	70.291	-	-
855 rodzina	5.170.979	6.378.816	6.199.995	7.079.449	8.373.619
854 edukacyjna opieka wychowawcza	9.615	4.021	2.352	-	-
851 ochrona zdrowia	77	-	154	154	-
Razem	5.506.370	6.766.328	6.633.102	7.453.628	8.809.230

Tabela nr 35. Analiza wydatków w budżecie gminy w latach 2016-2020 (zł)

Dział/Rok	2016	2017	2018	2019	2020
85153 przeciwdziałanie narkomanii	5 026	7 168	6 207	4 204	3 000
85154 przeciwdziałanie alkoholizmowi	57 218	52 417	53 011	41 112	41 537
Razem	62 244	59 585	59 218	45 316	44 537

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Gminy

Aktualny plan finansowy w budżecie OPS na rok 2021 wynosi 7.954.049,23 zł. Zakłada się, że każdego roku kwota ta może wzrastać o około 3%. Założenia Gminy Rozdrażew, do wieloletniej prognozy finansowej planują wzrost w 2022r. - 3,3% w 2023r. - 3,0%, w 2024r. - 2,7%, w 2025r. i 2026r. - 2,5%, co uwzględniono w poniższej tabeli.

Tabela nr 36. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2026 (zł)

2021	2022	2023	2024	2025	2026
8.000.000	8.264.000	8.511.000	8.741.742	8.960.285	9.184.292

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Gminy

Wysokości planowanych środków na realizację strategii trudno określić. Zależna jest od uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych, bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskania środków zewnętrznych czy utraty istniejących. Planowana jest zmiana realizacji świadczeń wychowawczych, co znacznie zmniejszy budżet ośrodka pomocy społecznej. Wysokość środków będzie podlegała aktualizacji zgodnie z założeniami określonymi w dziale III pkt 4. Źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew na lata 2021- 2026 będą: budżet państwa, budżet Gminy Rozdrażew, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła.

4. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA, AKTUALIZACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew na lata 2021-2026 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Kierownikiem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych.

Spotkania Zespołu, powinny odbywać się co najmniej raz w roku, podsumowując wdrażanie strategii w roku poprzednim. Spotkania mają charakter otwarty, co oznacza, że każdy, kto jest zainteresowany tematem wdrażania strategii może w nich uczestniczyć. Spotkania Zespołu zwołuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozdrażewie, który pełni rolę koordynatora procesu monitoringu i ewaluacji, wdrażania zapisów strategii. Skład Zespołu w razie potrzeby może zostać rozszerzony.

Podczas corocznych spotkań Zespół dyskutuje o postępach z wdrażania zapisów strategii i uzgadnia wnioski i rekomendacje do dalszych etapów wdrażania strategii, ocenia stopień realizacji jej zapisów oraz zbiera materiały potrzebne do przeprowadzenia ewaluacji końcowej po pięciu latach od momentu uchwalenia strategii (I kwartał 2026 roku przewidziany jako czas ewaluacji końcowej oraz rozpoczęcie procesu aktualizacji zapisów strategii). Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew na lata 2021-2026 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Obok prowadzonego cyklicznie monitoringu procesu realizacji Strategii, podlegać będzie procesowi ewaluacji. Ewaluacja rozumiana jest tutaj jako „systematyczna obiektywna ocena trwającego lub zakończonego projektu, programu lub polityki – zaplanowania, wdrożenia i rezultatów. Celem ewaluacji jest określenie adekwatności i stopnia osiągnięcia celów, efektywności, skuteczności, wpływu i trwałości. Ewaluacja powinna dostarczyć wiarygodnych i przydatnych informacji pozwalając na wykorzystanie zdobytych w ten sposób wniosków w procesie podejmowania decyzji – zarówno przez odbiorców, jak i dawców interwencji.”

Głównym celem monitoringu i ewaluacji śródkresowej wdrażania strategii jest ocena stopnia realizacji wyznaczonych celów operacyjnych oraz refleksji nad trzema podstawowymi kryteriami:

1. efektywność – kryterium opisujące relację między nakładami a efektami interwencji,
2. skuteczność – kryterium opisujące, czy i w jakim stopniu oraz w jakim sensie strategia realizuje założone w niej cele,
3. trafność – dostosowanie celów założonych w strategii do społecznych potrzeb w gminie.

Ewaluacja końcowa (ex-post), która zostanie zrealizowana **w roku 2026** będzie wynikiem cząstkowych analiz oraz większym przedsięwzięciem badawczym, które pozwoli podsumować pięcioletnie wdrażania Strategii oraz będzie punktem wyjścia w procesie aktualizacji jej zapisów. Pozwoli ona, na podstawie analizy danych zastanych oraz badań jakościowych, być może powtórzenia badania ilościowego, na wnikliwą refleksję jakości interwencji dokonanej w ramach strategii.

Po cyklicznym przeglądzie wdrażania strategii zakłada się aktualizację nie rzadziej niż raz na rok chyba, że wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne (np. możliwość pozyskania środków zewnętrznych) wskazują na konieczność zmiany celów operacyjnych lub strategicznych. Wówczas należy uwzględnić tryb aktualizacji ad hoc – w miarę potrzeb. Naczelną przyczyną skutkującą koniecznością wprowadzenia zmian są zmiany w prawie, poza tym strategia podlega aktualizacji w następujących obszarach:

1. diagnostycznym – o ile okaże się, że pojawiły się nowe, nieistniejące problemy społeczne, lub w trakcie prac pominięto istniejące i ważne problemy społeczne,
2. planistycznym – w trakcie planowania działań strategicznych pominięto istotne istniejące czynniki, mające wpływ na realizację celów i działań, lub zaistniała potrzeba zweryfikowania już zaplanowanych działań,
3. wdrożeniowym – jeśli w trakcie działań zmieniłyby się podmioty odpowiedzialne za wykonywane działania lub zaplanowane działania nie byłyby adekwatne do potrzeb mieszkańców,
4. ewaluacyjnym – jeśli w trakcie wdrażania Strategii znajdą istotne okoliczności mające wpływ na ocenę skuteczności zaplanowanych działań.

Inicjatorem aktualizacji strategii mogą być:

1. władze gminy,
2. podmioty uczestniczące w realizacji zadań, w tym ośrodek pomocy społecznej jako koordynator działań strategicznych,
3. Inny podmiot w uzasadnionych przypadkach.

Aktualizacja Strategii odbywa się w trybie przewidzianym do jej uchwalenia i wymaga uchwały Rady Gminy.

Analiza ryzyk SRPS

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Stopień ryzyka	Działania zapobiegawcze	Cel strategiczny I	Cel strategiczny II	Cel strategiczny III	Cel strategiczny IV
Spoleczny	Brak motywacji u osób bezrobotnych, niepełnosprawnych, starszych do zmiany swojej sytuacji życiowej	wysoki	Umiejętność tworzenia i wdrażania programów na rzecz wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Szkolenia i podnoszenie kompetencji kadr OPS.		X		X
Operacyjny	Brak wykwalifikowanej kadry zarządzającej wdrożeniem SRPS	średni	Podejmowanie działań w zakresie szkolenia i podnoszenia kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację SRPS.	X	X	X	X
Kulturowy	Nasilanie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej	niski	Tworzenie działań i zadań zmierzających do wzrostu integracji społeczności lokalnej i tolerancji.				X
Finansowy	Brak wystarczających środków finansowych	średni	Właściwe planowanie wydatków i analiza dostępnych środków, działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych, przygotowywanie własnych aplikacji na środki pomocowe.		X		X
Prawny	Zmiana przepisów obowiązujących ustaw i rozporządzeń	wysoki	Zapewnienie elastyczności systemu wdrażania strategii, sprawne zarządzanie zmianami i procesem wdrażania strategii, przygotowanie specjalnych komórek merytorycznych, analizujących zmiany w obowiązującym prawie.	X	X	X	X

Analizy ryzyk podlega monitorowaniu, mają wpływ na realizację strategii. Obecna sytuacja skutkuje tym, że ryzyka większości mają rangę wysoką i średnią. Największe ryzyko w obszarze prawnym czyli „zmiana przepisów obowiązujących ustaw i rozporządzeń” na które nie mamy wpływu.

5. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozdrażew na lata 2021-2030 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
3. Program Współpracy Gminy Rozdrażew z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia gminy i jej mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana.

Programy i projekty powinny cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

UWAGI KOŃCOWE

Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rozdrażew stanowi dokument, który programuje życie społeczności lokalnej, w związku z powyższym strategia ma charakter elastyczny i stwarzający możliwości odpowiedniego dostosowania zaprogramowanych działań do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej, pojawiających się nowych problemów społecznych oraz zmian przepisów prawa, które wyznaczają obszary interwencji w polityce społecznej.